

TEM-analyyseja • 79/2017

Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste

Johanna Alatalo – Hanna Hämäläinen – Erno Mähönen

ISSN 1797-5271
ISBN 978-952-327-263-7



Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste

Johanna Alatalo – Hanna Hämäläinen – Erno Mähönen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Ministry of Economic Affairs and Employment

Email: etunimi.sukunimi@tem.fi

Helsinki, toukokuu 2017

JOHANNA ALATALO – HANNA HÄMÄLÄINEN – ERNO MÄHÖNEN: TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN LYHYEN AIKAVÄLIN TYÖMARKKINAENNUSTE, KEVÄT 2017

Ennusteen laatimisesta: Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisee lyhyen aikavälin työmarkkinaennusteensa keväällä ja syksyllä. Ennusteen tarkoituksena on muodostaa ministeriön asiantuntijanäkemyks lähiajan kehityksestä ja toimia siten sekä oman politiikkavalmistelun taustana että markkinainformaationa muille käyttäjille. Talouskehityksen osalta käydään läpi eri ennustelaitosten tuloksia. Työmarkkinaennustemme laatimisessa nojataan valtionvarainministeriön talousennusteeseen. Ennusteen painopistealue on oman työmarkkinaennusteen laatiminen. Tässä hyödynnetään myös muuta työ- ja elinkeinohallinnossa tehtävää työtä, kuten aluetalouskatsauksia ja rekrytointiongelmien seurantatietoja. Ennuste julkaistaan TEM analyysija -verkkojulkaisuna ministeriön julkisella palvelimella.

Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennusteiden taustalla on rakenteellinen aikasarja-analyysi, jossa on hyödynnetty työttömyystilastoja, bruttokansantuotetilastoja, väestötilastoja sekä valtionvarainministeriön talousennustetta ja Tilastokeskuksen väestöennustetta. Kvantitatiivisten aikasarjaennusteiden lisäksi lopullisissa ennusteissa on huomioitu kvalitatiivisia politiikkatekijöitä. Analyysit on toteutettu Kalman Filtering ja ARIMA-menetelmillä OxMetrics STAMP ja SPSS -ohjelmistoilla.

Ennusteen ovat laatineet *Johanna Alatalo, Hanna Hämmäläinen ja Erno Mähönen*

Keskeiset tulokset:

1. Talouskehitys

- Suomen talouskasvu on vakaata ja aiempaa laajapohjaisempaa. Viennin rooli on vahvistumassa, kun taas kulutuksen rooli hieman pienenee. Valtiovarainministeriön ennustama kasvu vuosille 2017–2019 on kuitenkin matalaa, vaihdellen 1 prosentista 1,2 prosenttiin.

2. Työvoiman kysyntä ja sen kehitys

- Työvoiman kysyntä kasvaa tänä vuonna noin 15 000 hengellä ja hieman vähemmän, noin 12 000 hengellä ensi vuonna.
- Teollisuus toipuu vihdoin ja työllisyys kasvaa marginaalisesti.
- Työllisyys rakentamisessa kasvaa noin 6 000 hengellä vuonna 2017 ja noin 3 000 hengellä vuonna 2018.
- Työllisyys palveluissa kasvaa vuonna 2017 noin 10 000 ja vuonna 2018 noin 8 000 hengellä.

3. Työvoiman tarjonta ja sen kehitys

- Työvoiman tarjonta kasvaa vuonna 2017 noin 4 000 hengellä ikärakenteen muutoksen ja myöhemmän eläköitymisen vuoksi. Tarjonta kasvaa kysynnän kasvun vuoksi erittäin maltillisesti.
- Työvoiman tarjonta kasvaa vuonna 2018 noin 2 000 hengellä. Nuoren työvoiman määrä laskee edelleen ja vanhimman työvoiman määrän kasvu taittuu.

4. Työttömyyden rakenne ja työmarkkinoiden kohtaanto

- Työttömien työnhakijoiden määrä on 314 000 vuonna 2017. Vuonna 2018 heitä on 284 000 ja vuonna 2019 enää 269 000 (2016: 349 000). Pitkäaikaistyöttömiä, eli yli 12 kuukautta työttöminä työnhakijoina olleita henkilöitä, on 101 000 vuonna 2017, 85 000 vuonna 2018 ja 78 000 vuonna 2019 (2016: 124 000). Nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on 40 000 vuonna 2017, 36 000 vuonna 2018 ja 33 000 vuonna 2019 (2016: 46 000).
- Osa erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrän nopeasta laskusta selittyy kolmen kuukauden välein toteutettavilla työttömien haastatteluilla, joiden on arvioitu poistavan työnvälitystilastosta jo työllistyneitä työttömiksi luettuja. Lisäksi ikääntyneiden kertaluontoinen eläketuki vähentää pitkäaikaistyöttömien määrää ennusteessa.
- Työttömien työnhakijoiden määrä on viime aikoina laskenut arvioitua nopeammin. Kehityksen odotetaan jatkuvan nopeana myös lähikuukausina, mutta tasaantuvan vuodenvaihteessa.

5. Työllisyys- ja työttömyysasteet

- Työllisyysaste nousee 69,4 prosenttiin vuonna 2017 ja edelleen 69,9 prosenttiin vuonna 2018. Nousu johtuu osin kasvavasta työvoiman kysynnästä ja osin työvoiman ikääntymisestä.
- Työttömyysaste laskee 8,4 prosenttiin vuonna 2017, 8 prosenttiin vuonna 2018.

Asiasanat: Talouskehitys, suhdanteet, työmarkkinat, työttömyys, työvoiman saatavuus

Key results

1. Economic prospects

The economic growth in Finland is stable and on a broader base than previously. The contribution of export is getting stronger, while the role of consumption is slightly weaker. The economic growth for the years 2017–2019 forecasted by Ministry of Finance will be modest, between 1–1,2 percent.

2. Demand for labour and its development

- Labour demand will increase by 15 000 persons in 2017 and slightly less, by 12 000 persons in 2018.
- Industry is finally reviving and employment will marginally increase.
- Employment in construction will grow by 6 000 in 2017 and furthermore by 3 000 in 2018.
- Employment in services will increase by 10 000 persons in 2017 and by 8 000 in 2018.

3. Labour supply and its development

- Labour supply will increase in year 2017 approximately by 4 000 persons due to demographic changes and later retirement age. Labour supply increase only slightly due to increasing demand of labour force.
- Labour supply will increase in year 2018 approximately by 2 000 persons. The amount of young work force will decrease still and increasing of older work force will break.

4. Unemployment structure and matching in the labour market

- The number of the registered unemployed will be 314 000 in 2017, 284 000 in 2018, and 269 000 in 2019. Long-term unemployment, i.e. the number of persons unemployed for more than 12 months, will be 101 000 in 2017, 85 000 in 2018, and 78 000 in 2019. Youth unemployment will be 40 000 in 2017, 36 000 in 2018, and 33 000 in 2019.
- The dramatic decline in long-term unemployment can partly be explained by the quarterly interviewing of jobless job-seekers, which is believed to have cleaned a number of already employed from the unemployment register. Additionally, nonrecurring elderly pension support scheme will reduce the number of long-term unemployed.
- The number of registered unemployed has declined faster than expected. The trend is expected to continue in the following months but stabilise at the end of 2017.

5. Employment rate and unemployment rate

- Employment rate will increase up to 69.4 % in 2017 and slightly more up to 69.9 % in 2018, partly because of increasing labour demand and partly because of aging labour force.
- Unemployment rate will decrease to 8.4 % in 2017 and to 8.0 % in 2018.

Key words: Economic development, business cycles, labour market, unemployment, labour availability

SISÄLLYS

| | |
|--|-----------|
| 1. TALOUSKASVU VAKAATA, VAIKKEI KOVIN VOIMAKASTA | 1 |
| 2. TYÖLLISYYS KASVAA KOHTUULLISESTI..... | 2 |
| 3. SUURET IKÄLUOKAT KASVATTAVAT EDELLEEN TYÖVOIMAA | 13 |
| 4. TYÖTTÖMYYDEN LASKU KIIHTYY EDELLEEN LÄHIKUUKAUSINA MUTTA HIDASTUU JÄLLEEN VUODENVAIHTEESSA | 18 |
| 5. TYÖVOIMATASE: TYÖLLISYYS KASVAA JA TYÖTTÖMYYS ALENEE | 25 |
| LIITEKUVIOT | 26 |
| LIITETAULUKKO: TYÖVOIMAN ULKOPUOLELLA OLEVAT PÄÄASIAALLISEN TOIMINNAN (HENKILÖN OMA ILMOITUS) | 29 |
| TEM-ANALYYSEJA –VERKKOJULKAISUSARJASSA AIEMMIN ILMESTYNYT | 30 |

1. TALOUSKASVU VAKAATA, VAIKKEI KOVIN VOIMAKASTA

Maailmantalouden kasvuvauhti on ennusteiden mukaan kiihtynyt jonkin verran. Myös maailman-kauppa on alkanut piristyä, joskin siihen liittyy epävarmuutta mm. protektionismin riskin vuoksi. Suomen keskeisissä vientimaissa kasvun ennustetaan olevan joko hyvällä tasolla (Ruotsi pienestä hidastumisesta huolimatta; USA; Kiina) tai ainakin kohtuullista (Saksa; euroalue kokonaisuutena; Iso-Britannia riskeistä huolimatta). Myös Venäjä saattaa olla pääsemässä pieneen kasvuun. Euroalueella deflaation pelko on väistynyt, mutta heikko tuottavuuskavu heikentää investointeja yhä. Elpyminen kuitenkin jatkuu ja kasvu on kohtuullista. Useissa Euroopan maissa kasvu on edelleen suurelta osin kulutuskysynnän varassa – vaikkakin investoinnit ovat hieman piristyneet. Investointien kasvu tukee osaltaan Suomen investointihyödykkeisiin painottuvaa vientiä.

Viennin kasvu, mukaan lukien tavaravienti, näyttääkin lopultakin vahvistuvan tänä vuonna. Vuosien 2018 ja 2019 tavaravienti vahvistuu vielä hieman lisää. Myös palveluiden vienti kasvaa ennusteiden mukaan, mutta maltillisesti. Investoinnit kasvavat lähivuosina nopeammin kuin BKT. Rakennusinvestoinneilla on edelleen merkittävä rooli, mutta tuotannollisten investointien merkitys on selvästi aiempaa suurempi. Sen sijaan aineettomat investoinnit (T&K&I-toiminta) kehittyvät yhä vähemmän. Julkiset investoinnit kasvavat myös mm. julkisen rakentamisen ja väylien kunnossapidon vuoksi, mutta hidastuen ennustejaksolla. Yksityinen kulutus kasvattaa edelleen kokonaiskysyntää, mutta sen rooli pienenee. Julkinen kulutus jopa supistuu reaalisesti kuluvana vuonna erilaisten rakenteellisten säästötoimien vuoksi. Kokonaisuudessaan kulutuksen kasvu on vaikeaa.

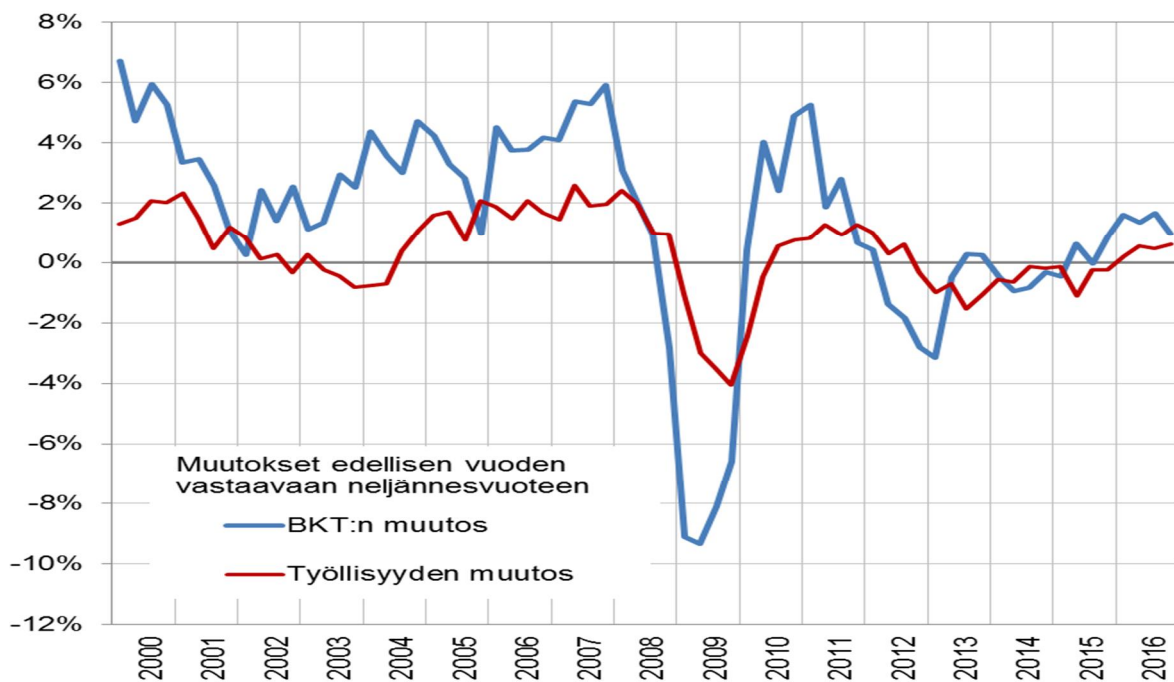
Talouskasvu vahvistui vuonna 2016 ja kasvu jatkuu melko vakaana, joskaan ei kovin korkeana vuosina 2017–2019. Työllisyys kääntyi kasvuun jo vuonna 2016 on myös viime aikoina kasvanut, joskin melko hitaasti. Työttömyys on kääntynyt laskuun ja etenkin työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut viime aikoina voimakkaasti. Ennusteessa käydään läpi näitä muutoksia selittäviä tekijöitä ja arvioidaan työllisyyden, työvoiman tarjonnan ja työttömyyden kehitystä. Työnvälitystilastoihin perustuva ennuste ja työttömyyden rakenteen ennuste ulottuu vuoden 2019 loppuun saakka.

2. TYÖLLISYYS KASVAA KOHTUULLISESTI

BKT:n kasvu oli marginaalisesti positiivinen (0,2 %) jo vuonna 2015. Vuonna 2016 kasvu vahvistui (ennakkotieto 1,4 %). VM ennustaa talouskasvun olevan suunnilleen samaa, melko vaatimatonta tasoa eli 1–1,2 % myös lähivuosina (2017–2019)¹. VM:n ennusteessa kuitenkin todetaan, että myös positiivinen riski on mahdollinen.

Työllisyys kääntyi kasvuun jo alkuvuonna 2016 ja vuositasolla työllisyyden kasvuksi muodostui noin 11 000 henkeä. Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä keskimääräinen työllisyyden kasvu on ollut myös 11 000 henkeä eli työllisyyden kasvu näyttää varsin vakaalta. Viime aikoina talous- ja työmarkkinatilanne on näyttänyt edelleen hieman aiempaa paremmalta, jonka vuoksi on mahdollista, että työllisyyden kasvu hieman vahvistuu. Toisaalta VM:n ennustama talouskasvu on varsin matalaa, eikä sen valossa voi odottaa kovin paljon voimakkaampaa työllisyyden kasvu. Niinpä on varsin selvää, että hallituksen työllisyystavoitetta (110 000 työllistä lisää hallituskauden lopussa) ei odottavissa olevan kasvun valossa voida saavuttaa. Työllisyysastetavoitteessa päästäneen hieman yli 70 prosentin hallituskauden lopulla. Ennustettua parempi talouskasvu luonnollisesti johtaisi parempiin työllisyyslukuihin.

Kuvio 1. Bruttokansantuotteen ja työllisyyden muutos, edellisen vuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna



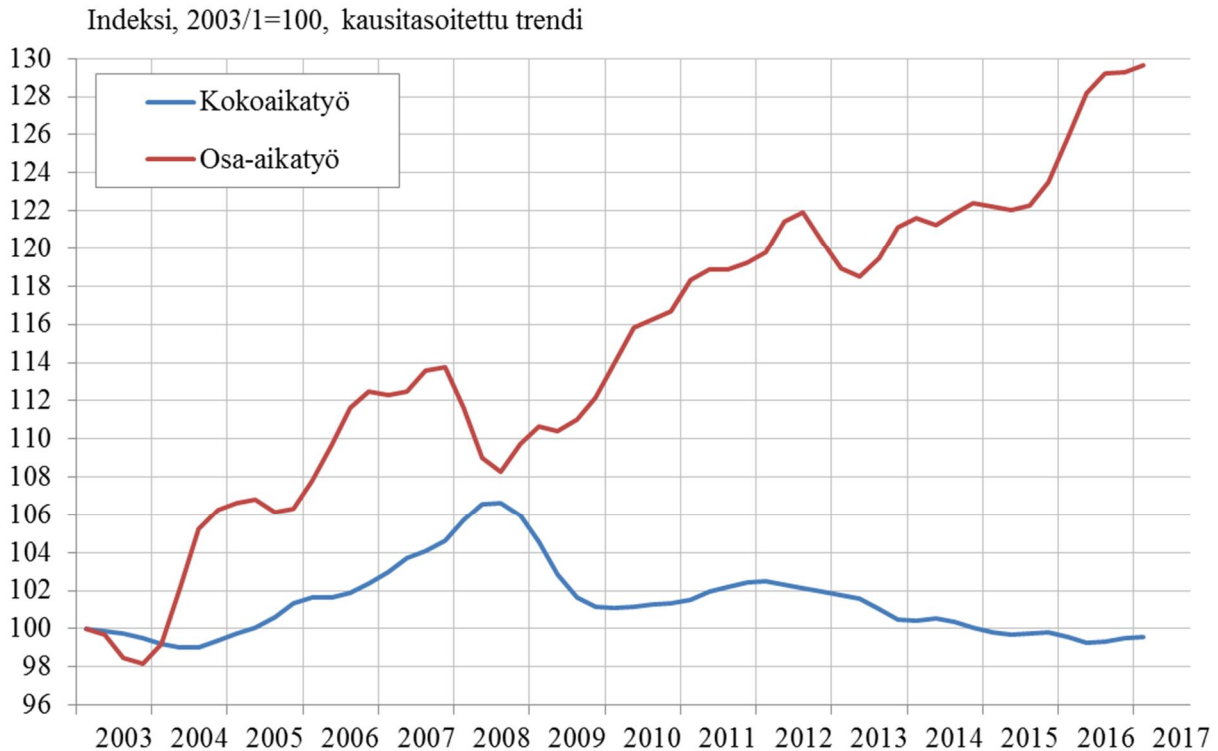
Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus ja Kansantalouden tilinpito

Alla olevasta kuviosta nähdään, kuinka lähes pelkästään osa-aikatyö on kasvanut finanssikriisin jälkeen. Silti ylivoimainen enemmistö työllisistä tekee edelleen koko-aikatyötä. Osa-aikatyön kasvu selittyy osin palveluvaltaistumisella. Kun kuitenkin koko-aikatyö on voimakkaasti vähentynyt, kyse on ollut myös heikosta työvoiman kysynnästä. Voimakas osa-aikatyön kasvu puolestaan on osaltaan

¹ Taloudellinen katsaus, kevät 2017 http://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/suomen-talouskasvu-jatkuu-vakaana

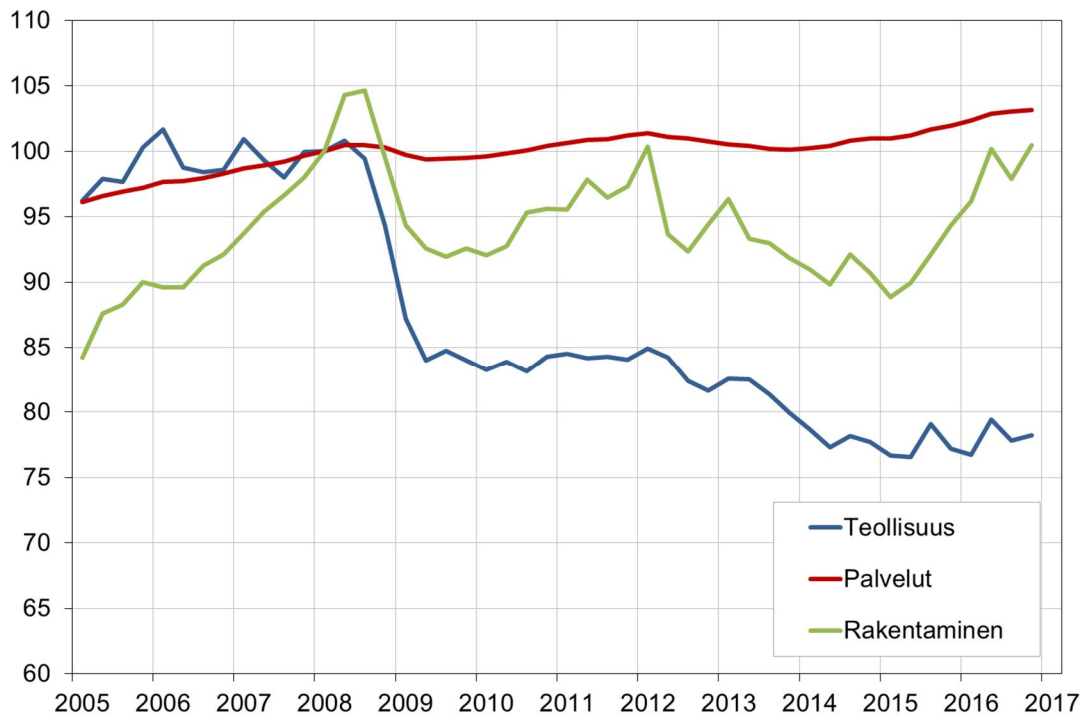
selittänyt sitä, että työllisten määrä on kasvanut melko paljon, vaikka talouskasvu on ollut erittäin vaatimatonta. Kasvun jatkuessa voi kuitenkin olla odotettavissa, että työllisyyden kasvu ei toteudu pelkästään osa-aikatyön kasvun kautta; vuoden 2016 viimeisellä neljänneksellä tilanne muuttuikin hieman. Jos osa-aikatyön kasvun trendi hidastuu, se merkitsee sitä, että nyt ennustettu talouskasvu ei voi johtaa merkittävästi nykyistä nopeampaan työllisyyden kohenemiseen.

Kuvio 2. Koko- ja osa-aikatyöllisten kehitys



Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Työtuntien määrä on kasvanut jo jonkin aikaa. Neljännesvuosiaineistossa työtunnit ovat palveluissa kasvaneet vakaasti mutta melko hitaasti, teollisuudessa eivät juurikaan, sen sijaan teollisuudessa lomautukset ovat vähentyneet. Rakentamisessa sekä työtuntien että työllisten määrän kasvu on ollut erittäin voimakasta. Työtuntien määrä koko taloudessa on kuitenkin edelleen selvästi alle finanssikriisiä edeltävän tason – mutta (kuukausiaineiston liukuvalla keskiarvolla kuvattuna) on ollut hitaassa kasvussa jo vuodesta 2014 lähtien, kasvaen vähitellen hieman aiempaa nopeammin.

Kuvio 3. Tehdyt työtunnit päätoimialoilla, 2008 = 100

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Kuvio 4. Tehdyt työtunnit, 12 kuukauden liukuva keskiarvo

Lähde: TEM, Työnvälitystilasto

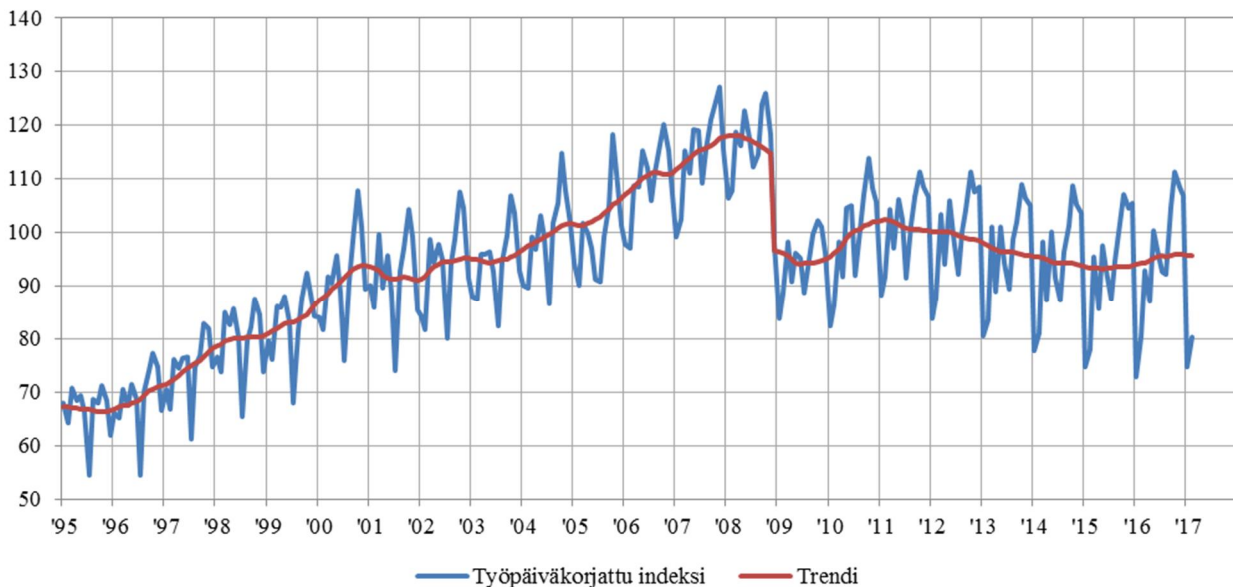
Vaatimattomasta talouskasvusta huolimatta työllisyyskehitys on kohtuullista. Aiemmin ennustimme vuodelle 2017 noin 16 000 hengen työllisyyden kasvua; ennustemme on edelleen suunnilleen sama eli työllisyys kasvaa vuonna 2017 noin 15 000 hengellä. Koska talouskasvun on ennustettu hieman hidastuvan vuonna 2018, työllisyyden kasvu jää hieman pienemmäksi, noin 12 000 henkeen.

Myös työllisyysaste nousee. Työllisyysastetavoitteen saavuttamista helpottaa myös ikärakenteen muutos – työllisyysasteen nyt nähtävissä oleva kasvu ei siten johdu pelkästään paremmasta työvoiman kysynnästä. Työllisyysasteen osalta hallitus pääseeikin lähemmäs tavoitetta kuin työllisten määrän suhteen.

Teollisuus toipumassa

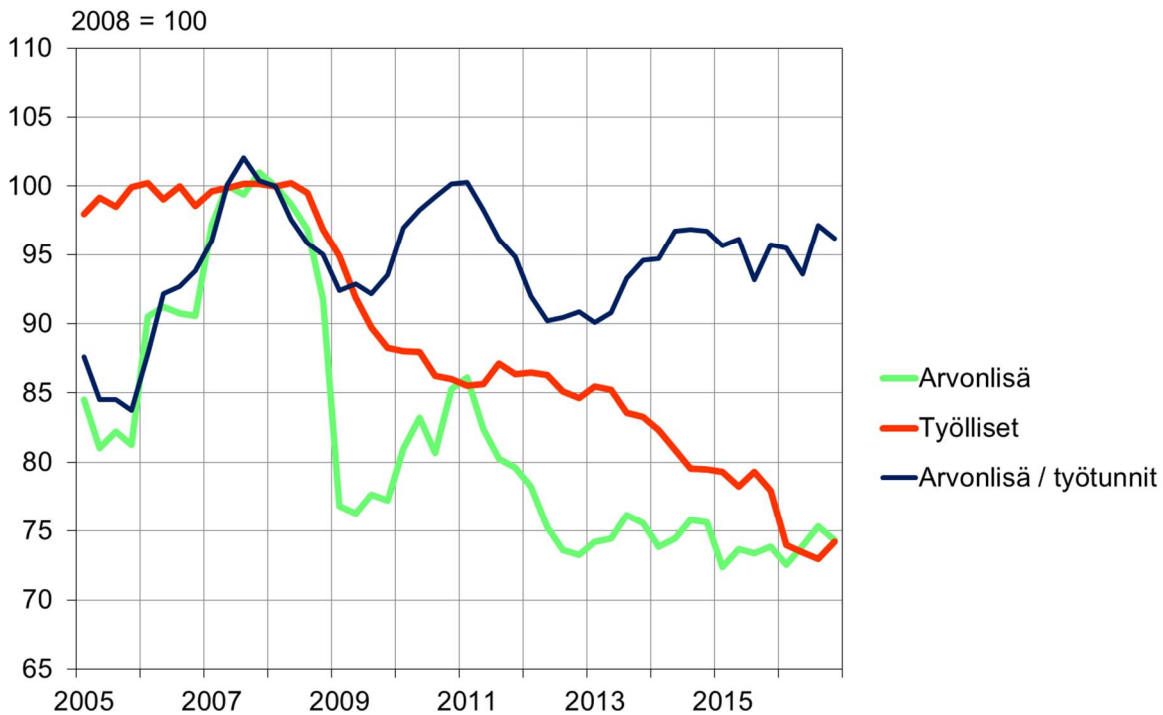
Teollisuustuotanto on jo reilun vuoden ajan ollut muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta korkeampi kuin vastaavana kuukautena vuotta aiemmin. Myös teollisuustuotannon volyyymi-indeksi on kääntynyt loivaan kasvuun. Teollisuuden uudet tilaukset ovat olleet kasvussa ja teollisuuden luottamusindeksi on parantunut (liite). VM:n ennuste on, että teollisuustuotanto kasvaa tänä vuonna (0,5 %) ja kasvu vahvistuu vuosina 2018 ja 2019 (2,1 % ja 2,2 %, vastaavasti). Teollisuuden voi siis vihdoin sanoa toipuneen, vaikka tuotannon taso onkin edelleen huomattavasti matalampi kuin aiempina vuosina parhaimmillaan.

Kuvio 5. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi



Lähde: Tilastokeskus

Edellisessä ennusteessamme arvioimme, että teollisuuden parantuva tilanne johtaisi aluksi tuotannon kasvattamiseen ilman työllisyyden kasvua – ja siten tuottavuuskuilun pienemiseen. Viime vuoden lopulla kuitenkin työllisten määrä hieman jopa kasvoi teollisuudessa. Alla olevasta kuviosta nähdään, miten arvonlisä, työllisten ja työtuntien määrä sekä tuottavuus ovat teollisuudessa kehittyneet.

Kuvio 6. Arvonlisä, työlliset ja tuottavuus teollisuudessa

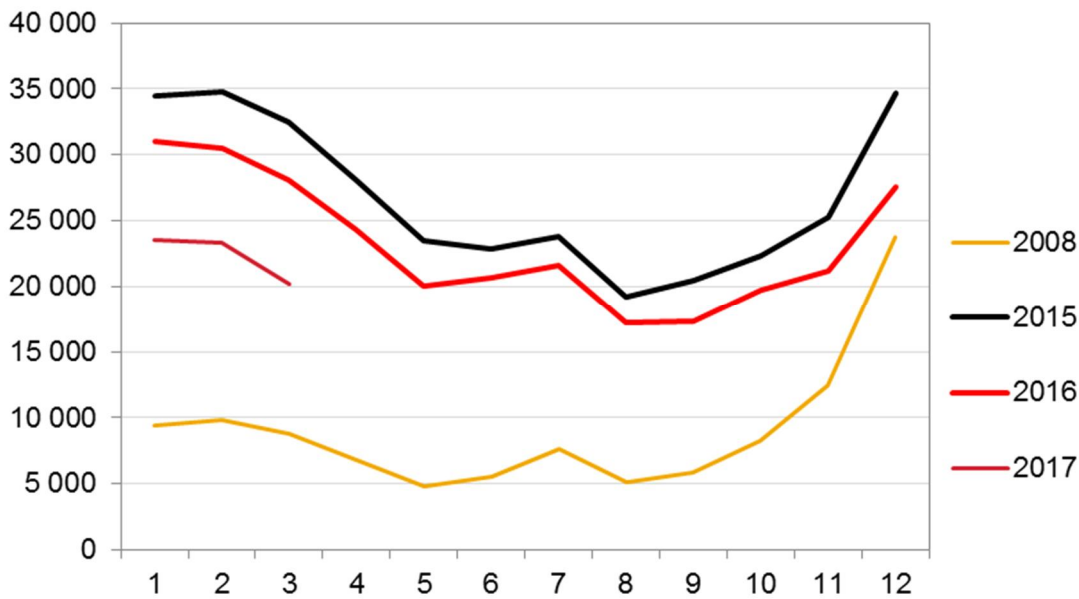
Lähde: Tilastokeskus

Teollisuudessa arvonlisä on kuitenkin edelleen huomattavasti alemmalla tasolla kuin ennen finanssikriisiä ja itse asiassa myös verrattuna vuoteen 2011. Tuottavuus (arvonlisä/työtunnit) alkoi hieman parantua vuosina 2013–2014 ja tuottavuuskuilu hieman supistui; samoin vuoden 2016 aikana. Tuottavuuskuilua ei kuitenkaan ole edelleenkaan kokonaan kurottu kiinni. Vuoden 2015 jälkipuolella ja vuoden 2016 alkupuolella työtuntien määrä kasvoi ja työllisten määrä jopa hieman supistui – työtunnit työllistä kohden kasvoivat melko voimakkaasti; työssä olevat tekivät siis enemmän työtunteja. Vuoden 2016 lopulla sen sijaan työllisten määrä kasvoi hieman.

Teollisuuden työllisyys kasvoi hieman (noin 3 500 hengellä) vuonna 2016. Tarkempi tarkastelu osoittaa kuitenkin, että ilman sähkö-, kaasu- ja vesihuoltoa, jotka ennusteissa ovat osa teollisuutta, teollisuuden työllisyys olisi edelleen aavistuksen laskenut. Työllisyys laski elintarvikkeiden, tekstiilien ja vaatteiden valmistuksessa; metallien jalostuksessa ja valmistuksessa sekä huonekalujen valmistuksessa. Pientä työllisyyden kasvua sen sijaan nähtiin sahatavarojen, paperin ja paperituotteiden valmistuksessa, kemikaalien ja lääkkeiden valmistuksessa sekä elektronisten ja optisten tuotteiden, sähkölaitteiden, koneiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa.

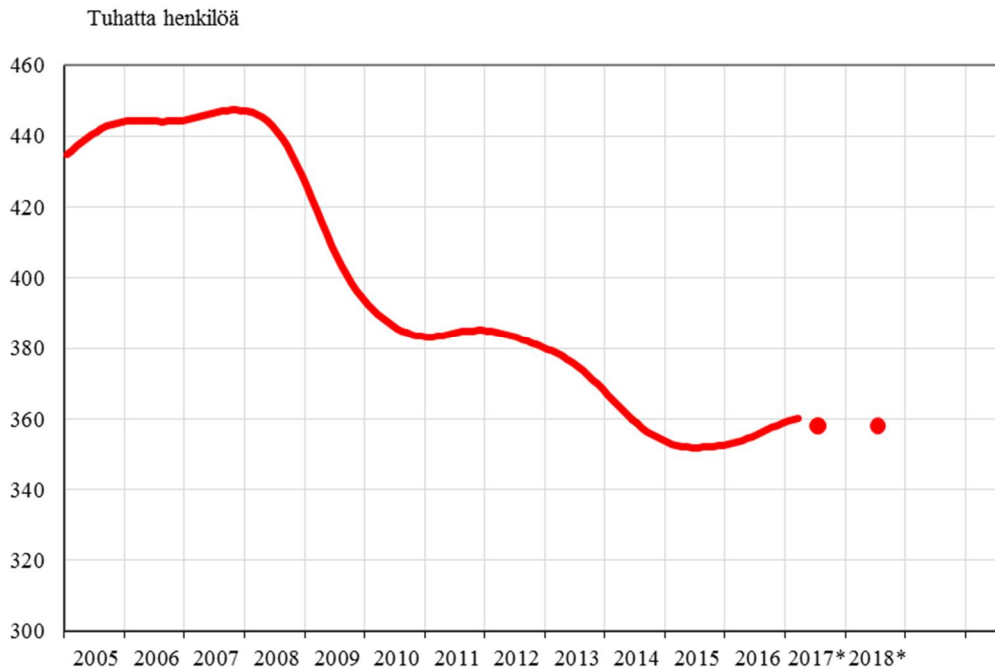
Teollisuuden työllisyyden ja työtuntien muutoksia voi osaltaan selittää myös lomautusten vähentyminen; lomautuksilla on melko suuri rooli teollisuuden sopeutumiskeinona. On kuitenkin vaikea sanoa, minkä verran täsmälleen lomautusten väheneminen on näkynyt työvoimatutkimuksen työllisyysluvuissa teollisuuden osalta, sillä lomautettu voi työvoimatutkimuksessa tilastoitua joko työlliseksi, työttömäksi tai työvoiman ulkopuolella olevaksi. Joka tapauksessa lomautukset ovat vähentyneet melko voimakkaasti, ja osa lomautusten laskusta näkyy teollisuuden työllisyyden kasvuna.

Kuvio 7. Lomautukset kuukausittain verrattuna edellisen vuoden vastaavaan kuukauteen



Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Teollisuuden aallonpohja on nyt ohitettu. Erilaisten indikaattoreiden lisäksi teollisuudesta on saatu myönteisiä uutisia useammalta toimialalta (autoteollisuus, laivanrakennus, metsäteollisuuden investointihankkeet, kaivosalan näkymien paraneminen). Myönteinen kehitys ja odotukset ovat parantaneet luottamusta; osaltaan luottamuksen pareenemiseen on ehkä vaikuttanut myös kilpailukysysojimus, vaikka sen vaikutus kustannuskilpailukykyyn alkaakin näkyä vasta vähän myöhemmin. Kyse ei kuitenkaan ole pelkästään yksittäisistä hyvistä uutisista ja parantuneesta luottamuksesta; olennaista on tietysti se, että maailmantalouden kasvu ja investoinnit ja siten Suomen vientikysyntä ovat hieman vahvistuneet. Niinpä myös teollisuuden työllisyysnäkymät ovat hieman aiempaa valoisammat.

Kuvio 8. Teollisuuden työllisyyskehitys ja ennuste vuosille 2017–2018

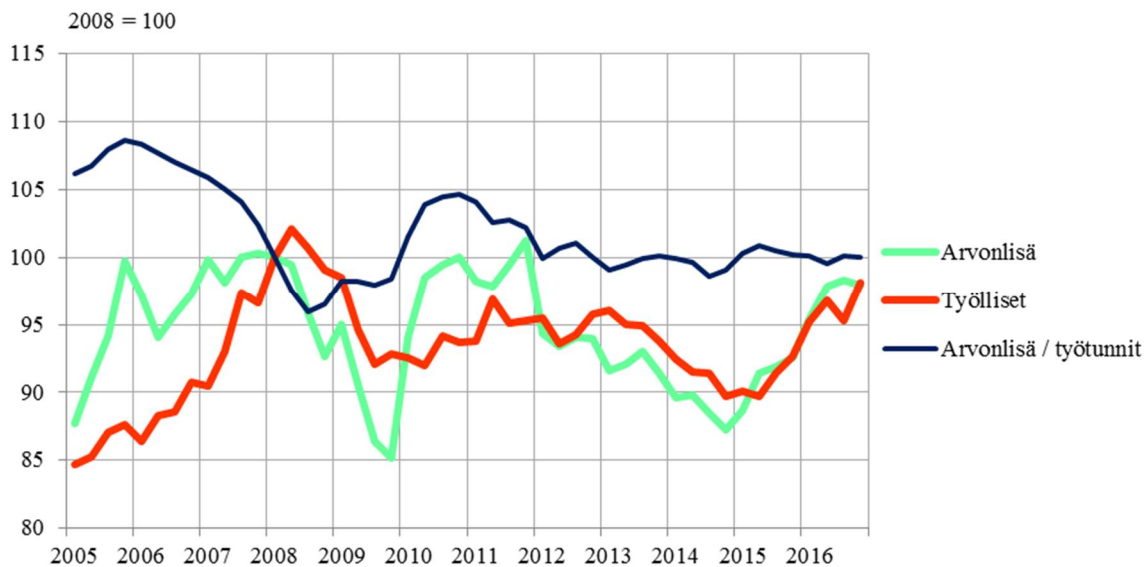
Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus ja TEM:n ennustelaskelmat

Teollisuuden osalta korjaamme ennustetta hieman aiempaa positiivisemmaksi vuodelle 2017, lähinnä kuitenkin vuoteen 2016 liittyvän pienen kasvun heijastumisena vuoteen 2017. Teollisuuden toipuminen on kuitenkin nyt selvää, kun se aiemmin oli vielä hyvin heikkoa ja epävarmaa. Arviomme on, että työllisyys voi kasvaa marginaalisesti teollisuudessa, 1 000 – 2 000 hengellä vuosina 2017 ja 2018.

Rakentamisen työllisyys kasvaa edelleen, vaikka hieman hidastuen

Rakennustuotannossa arvonlisä supistui kolme vuotta peräkkäin (2012–2014). Positiivinen käänne tapahtui jo vuoden 2015 alussa ja viime vuonna rakentamisen voimakas kasvu tuki selvästi koko kansantalouden kasvua ja erityisen voimakkaasti työllisyyden kasvua. Rakentamisen näkymät ovat suotuisat, vaikka tuotannon kasvun odotetaan hidastuvan edellisvuoden kovasta vauhdista.

Rakentamisessa viive arvonlisän kasvusta työllisyyden kasvuun on selvästi lyhyempi kuin teollisuudessa ja työllisten määrä lähtikin pieneen kasvuun vuonna 2015, vaikka vuositasolla työllisyys vielä marginaalisesti supistui. Rakentamisessa työllisyys ja työtuntien määrä on kasvanut samaa tahtia arvonlisän kasvun kanssa, jolloin tuottavuuskehitys on polkenut paikallaan. Jos jatkossa tuottavuuskuilu alkaa supistua, se voi osaltaan merkitä hidastuvaa työllisyyden kasvua.

Kuvio 9. Arvonlisä, työlliset ja tuottavuus rakentamisessa

Lähde: Tilastokeskus

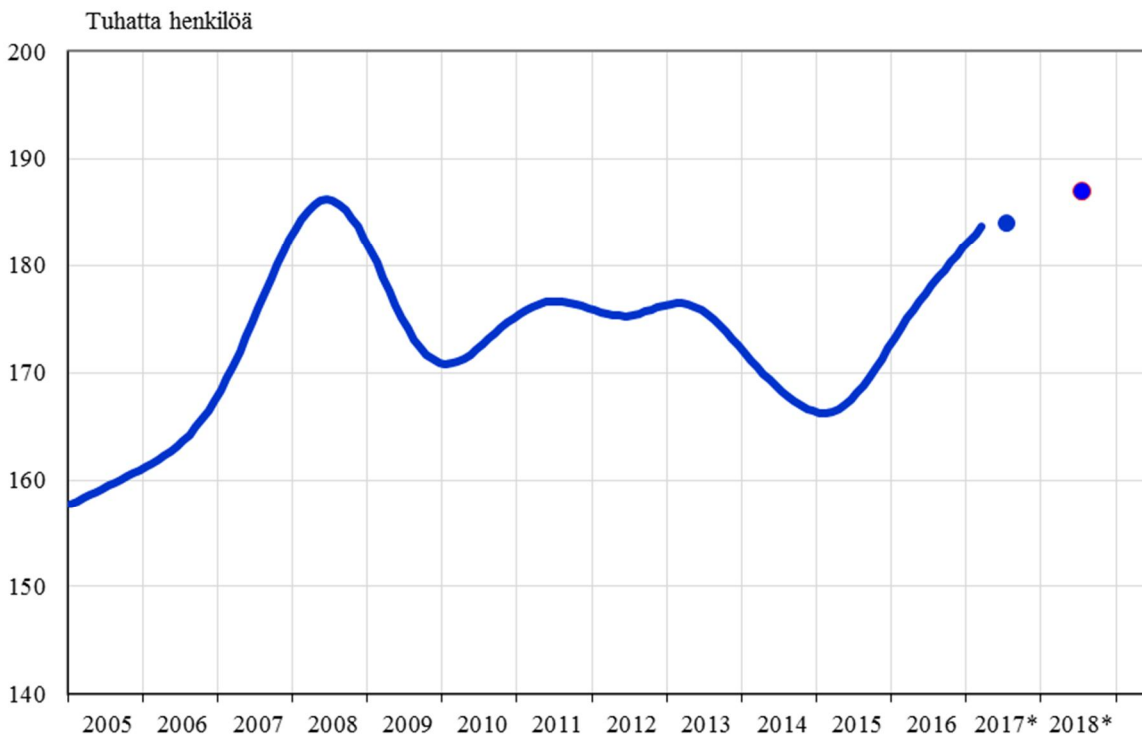
Rakentamisen suhdannenäkymät ovat varsin hyvät. Rakentamisen positiivisia näkymiä tukevat tekijät ovat edelleen pitkälti ennallaan:

- investointien piristyminen
- teollisuuden kasvu alkaa tukea rakentamista ensi vuonna
- alhaiset korot tukevat edelleen kysyntää
- asuntolainojen saatavuus on hyvä
- uudisrakentamisen tarve kasvukeskuksissa
- uudisrakentamisen aloitukset lisäävät edelleen volyymikasvua
- korjausrakentamisen tarve jatkuu
- halpa öljy edistää etenkin infrarakentamista

Rakentamisen ennakoivat indikaattorit ovat varsin positiivisia ja viittaavat siihen, että rakennustuotannon kasvu jatkuu hyvänä, vaikkei viime vuoden kasvun tasolla. Rakennuslupien määrä kasvaa yhä; jouluihelmikuussa kuitenkin asuinrakentamiseen myönnettyjen lupien määrä laski edellisvuoteen verrattuna, kun se nousi muissa rakennustyypeissä. Myös aloitettujen rakennushankkeiden määrä on edelleen kasvussa. Rakentamisen liikevaihto kasvoi marras-tammikuussa jopa enemmän kuin vuotta aiemmin; ainoastaan maa- ja vesirakentamisessa liikevaihto kasvoi vain hieman. Myös rakentamisen luottamusindikaattori on hieman parantunut. Rakentamisen suhdannekuva on siis edelleen varsin positiivinen; VM ennustaa rakennustuotannon kasvavan tänä vuonna 2,6 % ja ensi vuonna 1,7 %^{2,3}. Rakentamisen työllisyysnäkymät jatkuvat positiivisina, mutta työllisyyden kasvu hidastuu.

² Taloudellinen katsaus, kevät 2017 <http://vm.fi/talousnakymat>

³ Raksu: Rakentaminen 2017-2018 <http://vm.fi/talousnakymat>

Kuvio 10. Rakentamisen työllisyyskehitys ja ennuste vuosille 2017–2018

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus ja TEM:n ennustelaskelmat

Kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä rakentamisen työllisyys on itse asiassa laskenut verrattuna poikkeuksellisen korkeaan työllisyyteen edellisen vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Tarkemmalla toimialajaottelulla nähdään, että työllisyys on kasvanut edelleen melko voimakkaasti talonrakentamisessa, mutta laskenut erikoistuneessa rakennustoiminnassa.

Edellinen ennustemme rakentamisen työllisyydestä oli hyvin positiivinen, mutta nyt nähdään, että viime vuoden osalta ennuste (177 000 työllistä) osui varsin hyvin – toteuma oli jopa hivenen parempi eli 178 000 henkeä. Myös aiempi ennuste vuodelle 2017 (183 000 henkeä) on suunnilleen ennallaan, nyt arvioimme on 184 000 henkeä. Vaikka rakentaminen jatkuu melko vahvana, työllisyyden kasvu hieman hidastuu, kun edellisinä vuosina syntynyt työllisyyden notkahdus on kurottu kiinni. Vuonna 2018 arvioimme rakentamisen työllisyyden kasvavan 3 000 hengellä.

Rakentamisen näkymät keskipitkällä aikavälillä ovat melko hyvät. Kasvusta huolimatta tuotannon taso on aiemman ennätystason alapuolella ja toiseksi etenkin asuntorakentamisen tarve jatkuu suurena pääkaupunkiseudulla ja muutamissa suurissa kaupungeissa. Se, kuinka suurelta osin lisärakentamisen tarve - esimerkiksi työvoiman liikkuvuuden näkökulmasta – toteutuu, on kuitenkin paljolti kiinni poliittisesta päätöksenteosta.

Jossain määrin voimakasta rakennustuotannon kasvua saattaa rajoittaa työvoiman saatavuus. Jo nyt useissa rakennusalan ammateissa on vaikeuksia saada työvoimaa etenkin pääkaupunkiseudulla, mutta jossain määrin myös muissa kaupungeissa. Pääkaupunkiseudulla melko suuri osa rakennusalan työttömistä työnhakijoista on pitkäaikaistyöttömiä. Myös työvoiman saatavuuteen voidaan kuitenkin pyrkiä vaikuttamaan eri keinoin, ja etenkin pääkaupunkiseudulla työvoiman kysynnän kasvu kanavoituu osin ulkomaiseen työvoimaan.

Palveluiden työllisyyden kasvu vakaata, mutta edelleen melko hidasta

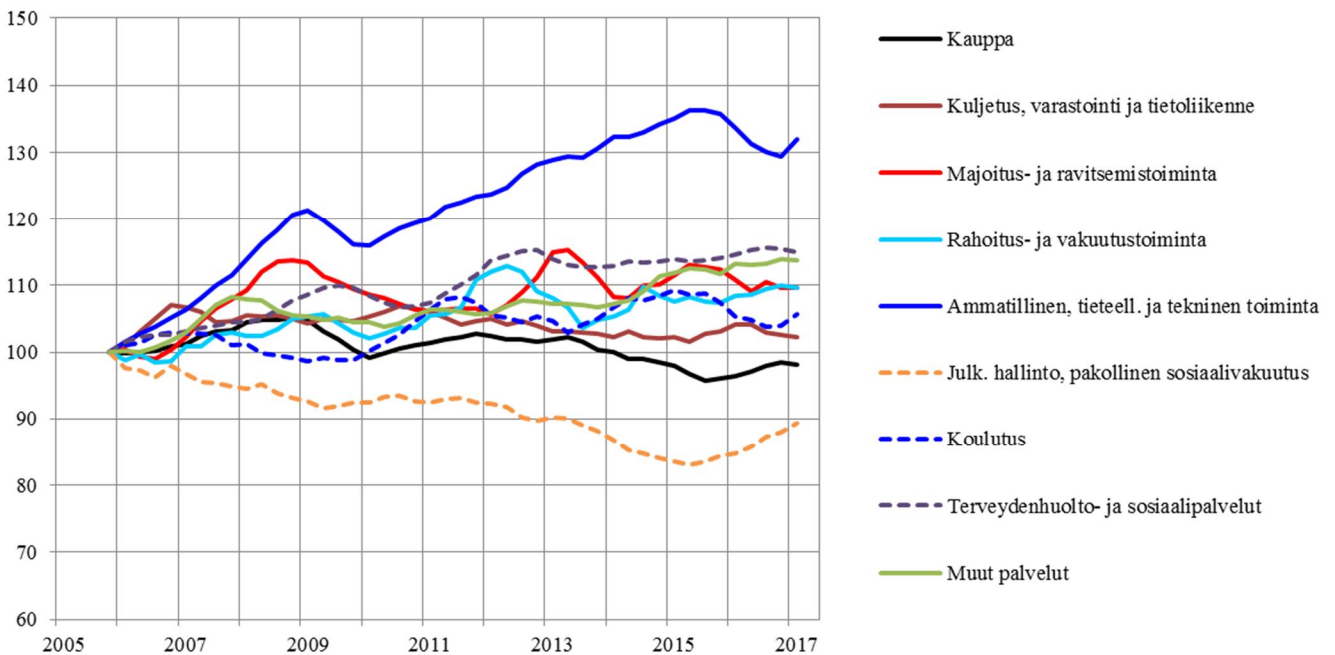
Palveluiden työllisyys on kasvanut hitaasti jo vuoden 2014 lopulta lähtien. Etenkin ottaen huomioon palvelusektorin suuren koon työllisyyden kasvu on kuitenkin ollut hyvin vaatimatonta. Työllisyyden kasvua palveluissa voi pitää varsin hitaana myös sen valossa, että tuotantorakenteemme on palveluvaltaistumassa. Hidas tuotannon ja työllisyyden kasvu selittyikin hitaalla talouskasvulla sekä päätöksillä, jotka ovat hillinneet joidenkin palvelusektorien kasvua. Hitaasta kasvusta huolimatta palvelusektori oli pitkään ainoa toimiala, jossa työllisyys ylipäättään kasvoi.

Viime vuosina kotitalouksien palveluiden kysyntä on osaltaan ylläpitänyt palvelutuotantoa ja palveluiden työllisyyttä. Se ei kuitenkaan ole ollut niin vahvaa, että palveluiden työllisyys olisi voimakkaasti kasvanut. Nyt yksityisen kulutuskysynnän kasvu on jopa hieman hidastumassa, samoin kotitalouksien palveluiden kysyntä. Muun muassa työllisyyden koheneminen parantaa hieman palkansaajien ostovoimaa vuonna 2017; vuonna 2018 se kuitenkin hieman supistuu inflaation ja verotuksen kiristymisen, vuoksi vuonna 2019 ostovoima jälleen hieman kohenee. Kotitalouksien ostovoiman muutokset heijastuvat osin myös kotitalouksien palveluiden kysyntään.

Yritysten välituotekäytön kautta tuleva palveluiden kysyntä puolestaan vahvistuu. Palvelutuotanto ja palveluiden työllisyys kytkeytyykin vahvasti siihen, millainen tilanne on jalostuksessa eli teollisuudessa ja rakentamisessa. Molemmat käyttävät runsaasti palveluita. Rakentamisen erittäin hyvä kehitys on tukenut ja tukee palvelutuotantoa. Rakentaminen vain on kovin pieni toimiala suhteessa palvelusektoriin. Teollisuustuotannon kasvu ennusteperiodilla lisää välituotekäytön kautta palvelusektorin kysyntää ja tuotantoa. Samaan aikaan kuitenkin muut tekijät hidastavat sitä.

Palvelutuotannon kasvu siis piristyy hieman yksityisen palvelutuotannon kasvaessa, sen sijaan julkinen palvelutuotanto supistuu. Palvelutuotanto kasvaa 1,1 prosenttia vuonna 2017, mutta hidastuu hieman vuosina 2018 ja 2019 (0,9 prosenttiin ja 0,8 prosenttiin, vastavasti).

Kuvio 11. Palvelualojen työllisyyden kehitys (2005=100)

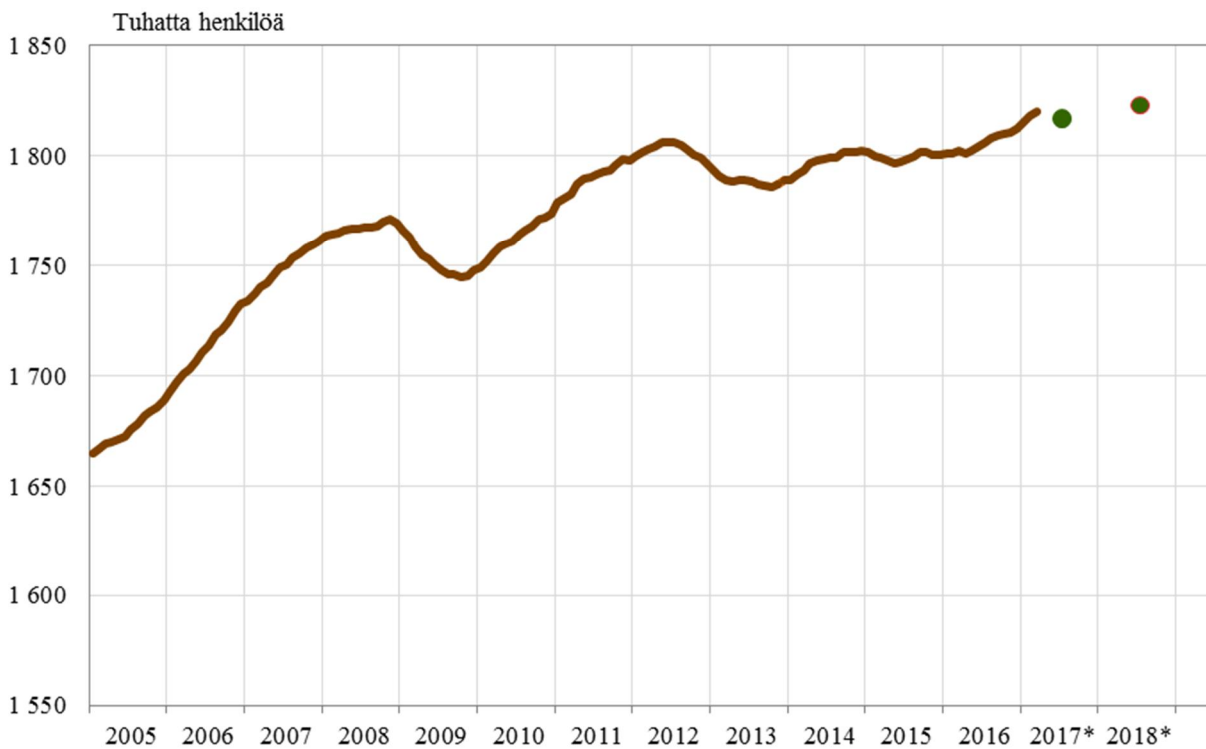


Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Koko palvelusektorin työllisyyden muutos on ollut hidasta – sen sijaan muutoksia on ollut enemmän suuren ja heterogeenisen palvelusektorin sisällä. Kuten yllä olevasta kuviosta havaitaan, työllisyys on vuosia 2009–2010 ja vuotta 2016 lukuun ottamatta kasvanut erityisen voimakkaasti ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa. Koulutuksen työllisyys kääntyi laskuun vuonna 2015, viime aikoina lasku kuitenkin on tasaantunut. Majoitus- ja ravitsemussektorin työllisyys on viime aikoina polkenut enemmän tai vähemmän paikallaan.

Pientä työllisyyden kasvua on viime aikoina ollut terveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa, rahoitus- ja vakuutus toiminnassa, muissa palveluissa (joka sisältää myös hallinto- ja tukipalvelutoiminnan) sekä kaupan alalla, jossa työllisyyden laskeva trendi kääntyi lievään nousuun vuoden 2015 lopulla. Kuljetuksen, varastoinnin ja tietoliikenteen toimialalla työllisyys on kohentunut muutaman vuoden takaisesta aallonpohjasta, mutta toistaiseksi varsin vähän, ja viimeisimmät luvut ovat olleet melko vaatimattomat. Julkisessa hallinnossa työllisyyden pidemmän aikavälin trendi on ollut laskeva, viime vuotta lukuun ottamatta.

Kuvio 12. Palveluiden työllisyyskehitys ja ennuste vuosille 2017–2018



Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus

VM ennustaa palvelutuotannon kasvavan melko hitaasti (1,1 % v. 2017; 0,9 % v. 2018; 0,8 % v. 2019). Edellisessä ennusteessamme arvioimme palveluiden työllisyyden kasvavan niin, että vuonna 2017 työllisiä olisi ollut 1 809 000, vaikka palvelutuotannon kasvu oli tuolloinkin melko vaimeaa. Melko positiivinen palvelusektorin työllisyyden kasvuennuste perustui siihen, että osa-aikatyön kasvu oli niin voimakasta. Aivan viime aikoina osa-aikatyön kasvu näyttäisi kuitenkin hieman hidastuneen. Vuonna 2017 arvioimme palveluiden työllisyyden kasvavan noin 10 000 hengellä ja lähes saman verran, 8 000 hengellä vuonna 2018.

3. SUURET IKÄLUOKAT KASVATTAVAT EDELLEEN TYÖVOIMAA

Työkäisen työvoiman määrä kasvaa yhä

15–74-vuotiasta työkäistä väestöä on Suomessa noin 4 120 000 henkeä vuonna 2017⁴. Työkäisen väestön määrä kasvaa enää muutaman vuoden ajan, jonka jälkeen se alkaa vähentyä keskimäärin 10 000 hengen vuosivauhdilla. Myös 15–64-vuotiaiden määrä jatkaa alenemistaan vajaan 10 000 hengen vuosivauhdilla, mutta on jo alkanut hidastua suurten ikäluokkien poistuessa alle 65-vuotiaan väestön ikäkohorteista.

Ennakkotietojen⁵ mukaan Suomen väkiluku oli helmikuun lopussa 5 503 879 henkilöä. Väkilukua ylläpitää ja kasvattaa muuttovoitto ulkomailta, kun maahanmuuttoa oli 2 404 enemmän kuin maastamuttoa. Sitä vastoin syntyneitä oli 1 822 vähemmän kuin kuolleita. Ulkomaalaisten osuus koko väestöstä on kasvanut tasaiseen tahtiin edelleen. 4,4 prosenttia väestöstä oli ulkomaalaisia vuonna 2016 ja 30–34-vuotiaiden joukossa ulkomaalaisten osuus nousi jo 10 prosentin tasolle. Lisäksi työvoiman määrää lisäävät myös tilapäisesti Suomessa työskentelevät ulkomaalaiset, joita on kaudesta riippuen useita kymmeniä tuhansia vuosittain.

Sitä vastoin kokonaisuutena alle 25-vuotiaiden ikäkohortit pienenevät aina 2020-luvun alkuun saakka useilla tuhansilla vuosittain ja 25–59-vuotiaiden määrä pysyy lähes ennallaan. Väestömäärän kasvu kohdistuu yli 60-vuotiaisiin ja lisää koko työkäisen väestön määrää aina 2020-luvun vaihteeseen asti.

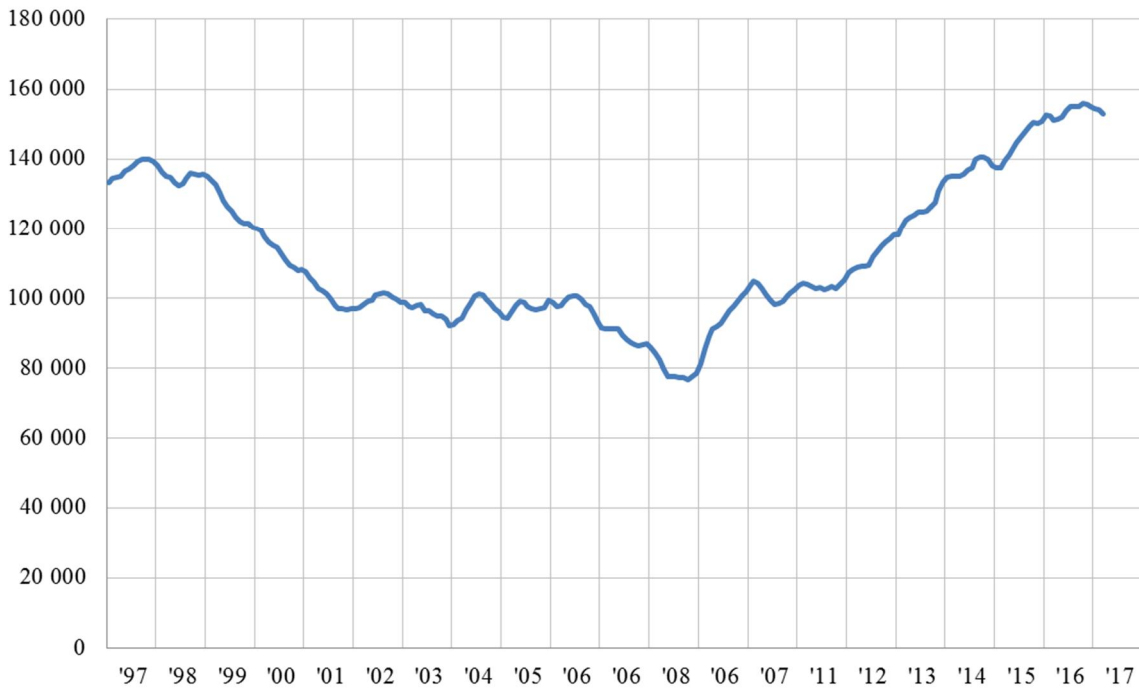
Työvoiman määrä laskee hieman, eikä piilotyöttömyyskään ole juuri vähentynyt

Matalasuhdanteen taittuessa loivaan kasvuun työvoimaa alkaa palata takaisin työmarkkinoille, kun työnhakijoiden arviot uuden työn löytymisestä vahvistuvat ja työvoiman kysyntä alkaa hiljalleen elpyä. Työvoimaan kuuluvien määrän ennakoitiin kasvavan hieman vuonna 2016, mutta edes voimakas demografinen muutos, kun ikääntyneet ovat pysyneet yhä pidempään työmarkkinoilla, ei auttanut. Osoituksena siitä, ettei työmarkkinoiden vahvistunut vire ei ole ollut riittävän vahvaa tai työvoiman kohtaanto on heikentynyt, on työvoiman määrän pieni väheneminen vuonna 2016. Myös piilotyöttömien⁶ määrän kehitys on ollut samansuuntaista, eikä se ole vuoden 2016 ja vuoden 2017 alun aikana juuri vähentynyt.

⁴ Arvio perustuu vuoden 2015 väestöennusteen perusteella tehtyihin arvioihin.

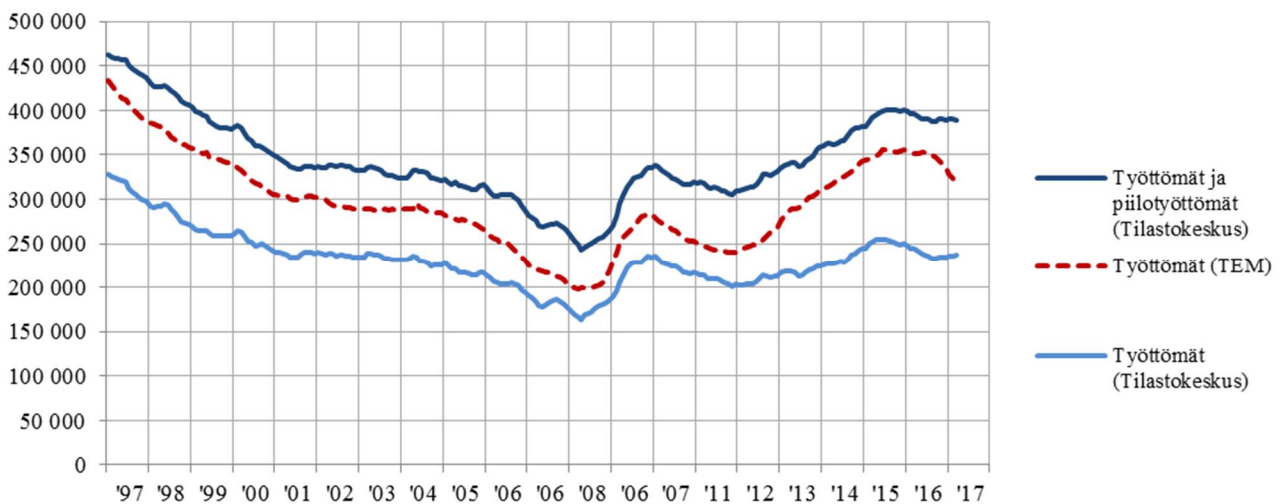
⁵ Tilastokeskus 30.3.2017.

⁶ Tilastokeskuksen määritelmän mukaan piilotyöttömäksi luetaan työvoiman ulkopuolella oleva henkilö, joka haluaisi ansiotyötä ja olisi työhön käytettävissä kahden viikon kuluessa, mutta ei ole etsinyt työtä viimeisen neljän viikon aikana. Piilotyöttömyyden syitä ovat työnhausta luopuminen tai muut syyt kuten opiskelu, lasten hoito tai terveydelliset syyt.

Kuvio 13. Piilotyöttömät 1997–2017

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Tilastokeskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön työttömyyslukujen kehitys on eriytynyt viime aikoina myös piilotyöttömyyden yleistymisen seurauksena. Kun tarkastellaan piilotyöttömyyttä ja Tilastokeskuksen mittaamaa työttömyyttä yhdessä, on työmarkkinatilan heikentyminen johtanut osaltaan työnhausta luopumiseen ja siirtymiseen työvoiman ulkopuolelle.

Kuvio 14. Työttömät ja piilotyöttömät, kausitasoitus 1997–2017

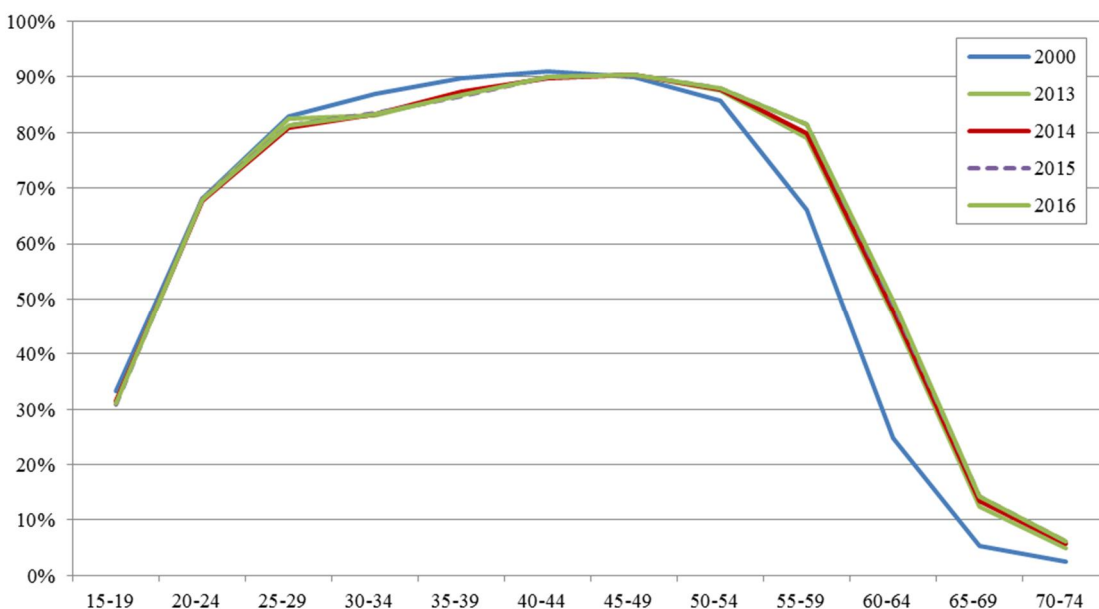
Lähteet: TEM, työnvälitystilasto ja Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Toisaalta piilotyöttömyys heijastelee työmarkkinoiden suhdanteita ja mahdollisesti myös rakennetta aiempaa vahvemmin. Perinteisen käsityksen sijaan työvoiman ulkopuolisten määrään vaikuttavat demografiset tekijät yhä vahvemmin.⁷ Työvoiman ulkopuolella olevien määrä ei työttömyyden pitkittyessä ja työmarkkinoiden kiristyneessä olekaan enää kuvannut suhdanteiden muutosta yhtä herkästi kuin aikaisemmin, koska suurin muutos työvoiman ulkopuolelle siirtyneissä on tapahtunut ikääntyneiden joukossa. Muutos kertoo nimenomaan myöhentyneestä eläkkeelle jäännistä ja toisaalta ikäluokan suuresta koosta, kuin työmarkkinoiden kireydestä perinteisessä mielessä. Työvoimaan laskettavien 65–74-vuotiaiden osalta työvoimassa on kuitenkin pysytty eläköitymisen kautta entistä enemmän, mutta kasvu on vuoden 2016 aikana tasaantunut selvästi.

Väestörakenteen kehitys on muuttanut viime vuosina nuorten ja vanhempien ikäluokkien osallistumisasteita merkittävästi. Yli 50-vuotiaiden joukossa työvoimaosuus on kasvanut selvästi vuosituhatuuden alkuun verrattuna, mutta myös viime vuosina matalasuhdanteen aikana. Kasvu on kuitenkin hidastunut vuoden 2016 aikana. Sitä vastoin keski-ikäisen väestön osallistumisasteet ovat selvästi alemmalla tasolla kuin vuosituhatuuden vaihteesta ja myös vuonna 2016 työvoimaosuus aleni edelliseen vuoteen verrattuna. Muutokset kaikkein nuorimpien ikäkohorttien osallistumisasteissa ovat aiemmin olleet suhteellisen pieniä, mutta viime vuosien aikana työvoimaosuus on kohonnut alle 25-vuotiaiden keskuudessa ikäluokkien koon pienenemisen seurauksena.

Erityisesti 30–39-vuotiailla työvoimaosuus on jäänyt selvästi alemmalle tasolle vuosituhatuuden vaihteeseen verrattuna naisten ollessa kotona hoitamassa lapsia. Hallituksen puoliväliriihessä tehtyjen päivähoitokannusteiden vaikutuksia työvoimaosuuteen on hyvä jäädä seuraamaan, samoin kuin muita päätettyjä ja kehitteillä olevia kannustimiin liittyviä uudistuksia, jotta myös huoltorasitteeseen vastaaminen helpottuisi. Ikääntyneen väestönosan kasvun vuoksi huoltosuhde⁸ heikkenee joka tapauksessa aina 2030-luvun alkuun asti, vaikka eläköitymisiän siirtyminen myöhemmäksi vaimentaa hieman rasitetta.

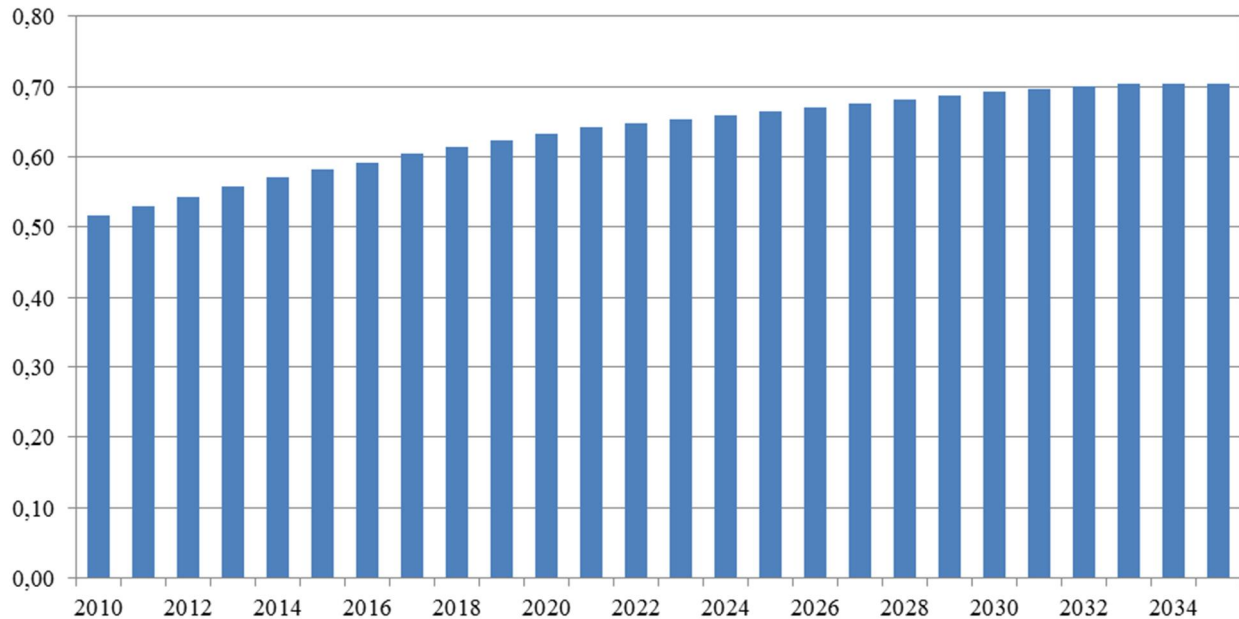
Kuvio 15. Työvoimaosuudet ikäryhmittäin vuosina 2000 ja 2013–2016



Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

⁷ Minkä lisäksi määräaikaishaastattelujen seurauksena osa erityisesti pitkäaikaistyöttömistä voi siirtyä työvoiman ulkopuolelle.

⁸ eli kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti.

Kuvio 16. Huoltosuhteen kehitys 2010–2035

Lähde: Tilastokeskus

Työvoiman tarjontaennuste vuosille 2017–2018

Työvoimaa on työmarkkinoilla noin 4000 henkilöä vuonna 2017 vuoteen 2016 verrattuna palautuen vuoden 2015 tasolle. Aiemmasta ennusteesta poiketen työvoiman määrä jopa hieman laskee, mikä vaikuttaa myös tulevaan ennusteeseen, kun talouden kasvun ennustetaan olevan edelleen vaatimattomaa. Työvoiman määrä ei myöskään kasva enää yhtä voimakkaasti kaikkein vanhimpien ikäluokkien joukossa myöhentyneen eläköitymisen kasvun alkaessa hidastua ja taittua. Kysynnän pienehkö elpyminen vuonna 2017 ja edelleen vuonna 2018 lisää työvoiman määrää hieman 25–59-vuotiaiden joukossa. Nuoren työvoiman määrä alenee sitä vastoin hieman ikäkohorttien pienenemisen vuoksi vuosien 2017 ja 2018 aikana, vaikka heidän työvoimaosuutensa kasvaakin.

Työvoimaosuus pysyttelee vaatimattomasta kysynnästä johtuen vuoden 2016 tasolla seuraavat vuodet. Erityisesti ikäkohorttien koon muutos vaikuttaa nuorten ja ikääntyneiden työvoimaosuuksien muutoksiin.

Taulukko 1. Työvoimaosuus ja työvoima ikäryhmittäin vuonna 2015 ja ennusteet vuosille 2017 ja 2018

| Ikä | Työvoimaosuus, % ikäluokasta | | | Työvoima, 1000 henkeä | | |
|---------|------------------------------|-------------------|-------------------|-----------------------|-------------------|-------------------|
| | 2016 | 2017 ^e | 2018 ^e | 2016 | 2017 ^e | 2018 ^e |
| 15 - 24 | 50,7 | 50,8 | 50,9 | 323 | 318 | 315 |
| 25 - 59 | 85,7 | 85,7 | 85,7 | 2 102 | 2 106 | 2 108 |
| 60 - 74 | 25,5 | 25,5 | 25,5 | 259 | 265 | 268 |
| 15 - 74 | 65,3 | 65,3 | 65,3 | 2 685 | 2 689 | 2 691 |

Päätelmät työvoiman tarjonnasta

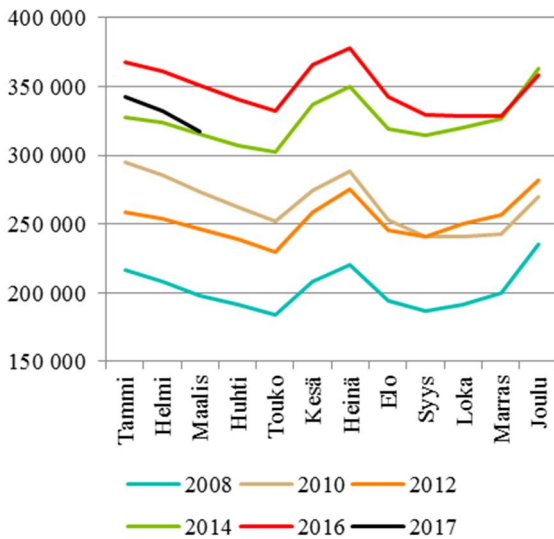
- Työikäisen, 15–74-vuotiaan, väestön määrä on vuonna 2017 noin 4 122 000 henkeä ja vuonna 2018 noin 4 130 000 henkeä. Työikäinen väestö kasvaa vielä vuosituhannen vaihteeseen saakka noin 10 000 henkilöllä vuosittain ikärakenteen vanhenemisen vuoksi. Maahanmuutto ylläpitää nuoren ja parhaassa työiässä olevan väestön määrää.
- Työvoiman määrä kasvaa vuonna 2017 vain noin 4 000 hengellä ja säilyy vaisuna vaatimattoman kysynnän vuoksi. Vuonna 2018 työvoiman tarjonta kasvaa noin 2 000 hengellä.
- Työvoiman määrä kasvaa ennustevuosina hieman vanhimmissa ikäluokissa, vaikka yli 60-vuotiaiden työvoimaosuuden kasvu alkaa tasaantua. Alle 25-vuotiaan työvoiman määrällinen tarjonta vähenee hieman, mutta työvoimaosuus kasvaa. Parhaassa työiässä olevien työvoiman tarjonta kasvaa vain vähän.

4. TYÖTTÖMYYDEN LASKU KIIHTYY EDELLEEN LÄHIKUUKAUSINA MUTTA HIDASTUU JÄLLEEN VUODENVAIHTEESSA

Pitkäaikaistyöttömien määrä työnvälitystilastossa laskee ennätysnopeasti

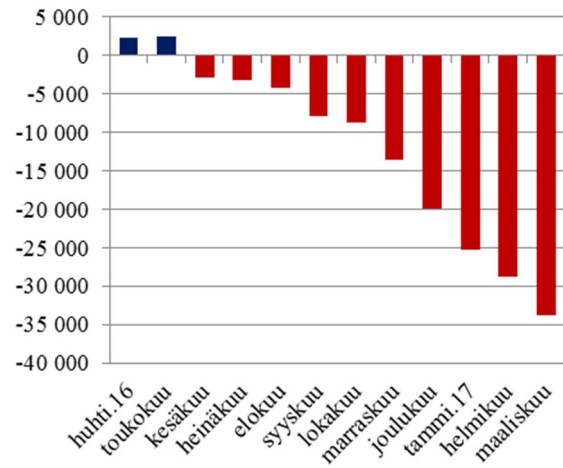
Sekä työttömien työnhakijoiden, pitkäaikaistyöttömien että nuorisotyöttömien määrä on laskussa. Laskun odotetaan kiihtyvän entisestään, mutta tasaantuvan vuosien 2017 ja 2018 taitteessa.

Kuvio 17. Työttömien työnhakijoiden määrä



Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Kuvio 18. Työttömien työnhakijoiden määrän muutos edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna



Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Työttömyys on syksystä 2016 alkaen vähentynyt selvästi nopeammin kuin työ- ja elinkeinoministeriön aiemmassa ennusteessa ennakoitiin. Erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden, eli yli 12 kuukautta jatkuneen työttömyyden, käänne oli selvästi ennustettua nopeampi. Yksi syy tälle voi olla kolmen kuukauden välein tehtävien työttömien määrääikaishaastatteluiden aloittaminen, jonka myötä osa jo tosiasiallisesti työllistyneistä on seuloutunut pois työttömyystilastoista⁹.

Käänne työttömyyskehityksessä on ylipäänsä tapahtunut nopeasti. Käänteeseen yllättävyys selittyy osin sillä, että bruttokansantuotteen kehityksen arviota on korjattu jälkikäteen ylöspäin. Toisaalta, Suomen BKT-kehitys on edelleen varsin maltillista. Nykyisissä olosuhteissa työttömyys vähenee myös hitaan kasvun aikana.

Sekä työttömien työnhakijoiden määrä, nuorisotyöttömien määrän, että pitkäaikaistyöttömien määrä jatkavat ennusteen mukaan lähes samalla lasku-uralla vuoden loppuun saakka. Erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden lasku on historiallisesti katsottuna nopeaa. Kun määrääikaishaastatteluiden vaikutus työttömyystilastoihin alkaa menettää merkitystään, tulee pitkäaikaistyöttömyyden lasku ennusteen mukaan hieman hidastumaan.

Ennustemme on, että työttömien työnhakijoiden keskimääräiseksi lukumääräksi muodostuu vuoden 2017 ajalta yhteensä noin 314 000, eli 35 000 työttöntä vähemmän kuin vuosi sitten. Vuodelle

⁹ Tapaukset, joissa henkilö on ilmoittanut työllistymisestään työttömyyskassaan, mutta ei TE-toimistoon, ovat osin tulleet ilmi määrääikaishaastatteluiden yhteydessä. Tämän lisäksi toimenpide on voinut lisätä myös työttömien aktiivisuutta.

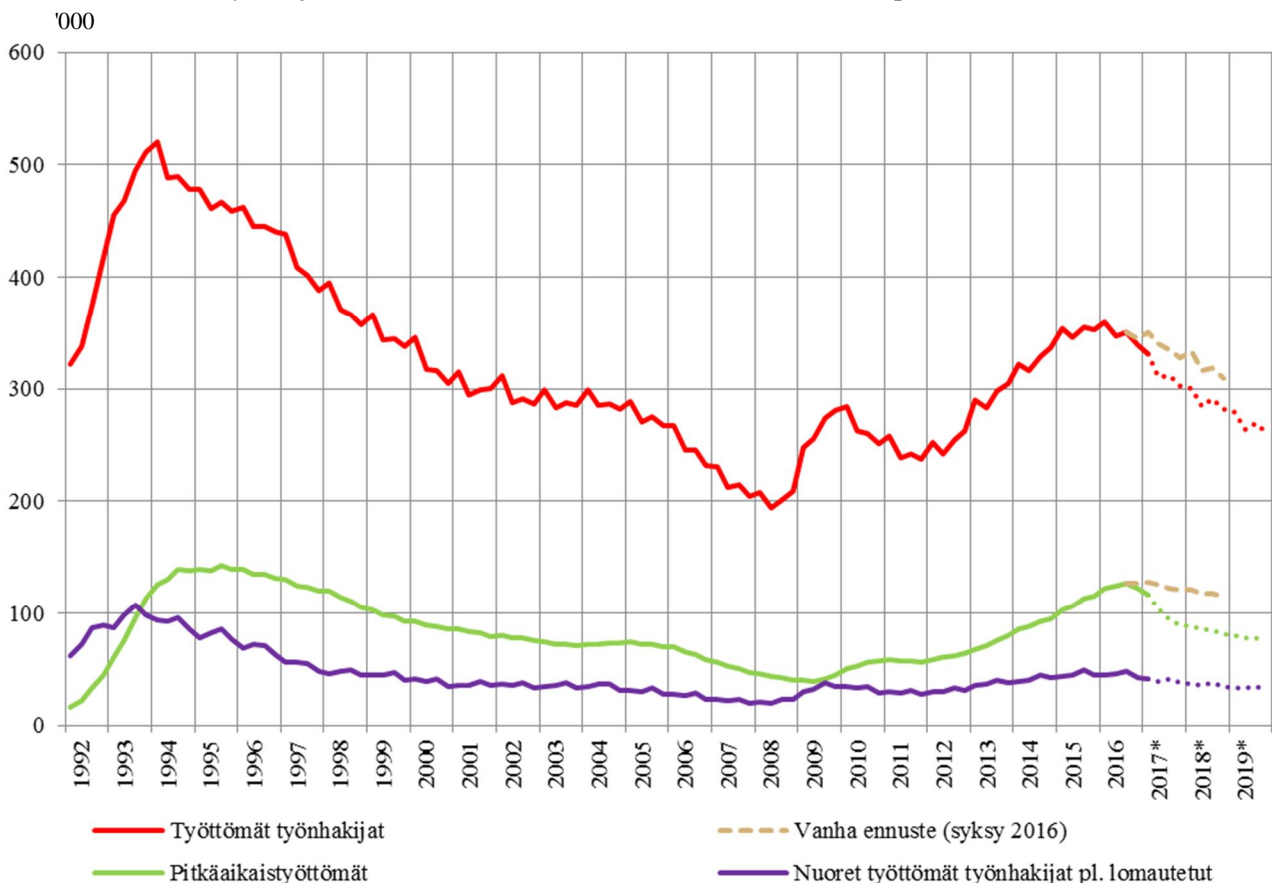
2018 ennustetaan 284 000 työtöntä työnhakijaa, eli 30 000 vähennystä tähän vuoteen verrattuna. Vuodelle 2019 puolestaan ennustetaan 269 000 työtöntä työnhakijaa, eli 15 000 vähennystä aiempaan vuoteen nähden.

Nuorten, alle 25-vuotiaiden, työttömien keskimääräiseksi lukumääräksi vuodelle 2017 ennustetaan 40 000, mikä on noin 6 000 vähemmän kuin edellisvuonna keskimäärin. Vuodelle 2018 ennustetaan 36 000 ja vuodelle 2019 keskimäärin 33 000 nuorisotyötöntä.

Pitkäaikaistyöttömien lukumääräksi ennustetaan tälle vuodelle keskimäärin 101 000, mikä olisi 23 000 vähemmän kuin edellisvuonna keskimäärin. Vuodelle 2018 ennustetaan 85 000 ja vuodelle 2019 keskimäärin 78 000 pitkäaikaistyötöntä.

Laskelmissa on huomioitu ikääntyneiden kertaluontoisen eläketuen vaikutus. Toimenpiteen on määrä astua voimaan vuonna 2017, ja tulee se vähentämään kertaluontoisesti työttömien sekä pitkäaikaistyöttömien määrää. Arviomme mukaan vuoden 2017 osalta se tarkoittaisi noin 3 000 työttömän ja pitkäaikaistyöttömän vähennystä vuosikeskiarvoon, mikä on huomioitu edellä mainituissa luvuissa. Tulevina vuosina vaikutuksen oletetaan olevan 5 300 vähemmän perusuraan verrattuna.

Kuvio 19. Työttömien työnhakijoiden, pitkäaikaistyöttömien ja nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien määrän kehitys neljännesvuosidatalla kausitasoitettuna sekä ennuste (pisteillä)



Lähde: TEM, työnvälitystilasto ja TEM:n ennustelaskelmat

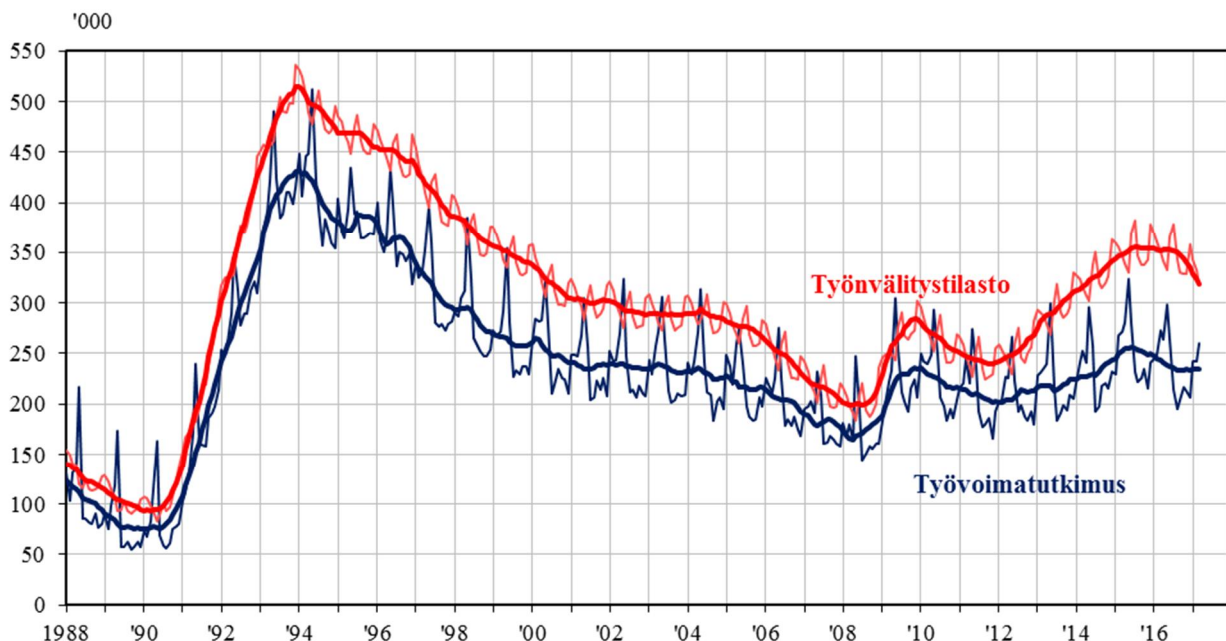
Kuviossa 19 on ruskealla katkoviivalla edellinen, syksyn 2016 työmarkkinaennuste työttömien työnhakijoiden ja pitkäaikaistyöttömien osalta. Uutta ennustetta on korjattu merkittävästi edellistä optimistisemmäksi, erityisesti pitkäaikaistyöttömien osalta. Yksi syy tälle voi olla kolmen kuukau-

den välein suoritettavien työttömien haastattelujen tilastointia korjaava vaikutus. Tämän vaikutuksen oletetaan tässä ennusteessa hiipuvan asteittain vuoden 2017 loppuun mennessä, jonka jälkeen ennustekäyrä taittuu merkittävästi. Täyttä varmuutta haastattelujen vaikutuksesta ei kuitenkaan vielä ole. Nuorisotyöttömyyden kohdalla edellinen ennuste on lähellä toteutumaa, joten sitä ei ole merkitty erikseen kuvioon.

Työttömien määrän ennustamisen kannalta on kiinnostavaa, että työttömien määrä vähenee näinkin nopeasti varsin vaimealla talouskasvulla. Tämä historiallisesti poikkeava ilmiö on havaittu muissakin maissa. Mahdollisia selityksiä voivat olla globaali tuottavuuden kasvun hidastuminen, mutta myös osa-aikatyön yleistyminen. Osa-aikatöiden määrä on ollut Suomessa kasvussa koko 2000-luvun ajan. Osa-aikatöiden yleistyminen mahdollistaa sen, että myös matalalla talouskasvulla voidaan saavuttaa merkittävää työllisyyden kohenemistä.

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston työttömien määrä on tyypillisesti ollut suurempi kuin Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksessa. Erot johtuvat siitä, että näissä tilastoissa työttömäksi lasketaan osittain eri henkilöitä. Kuitenkin viime vuosina ero näiden kahden eri tilaston välillä paisui historiallisen suureksi. Nyt työttömien määrä työnvälitystilastossa (TEM) laskee selvästi nopeammin kuin työvoimatutkimuksessa, ja ero kahden eri tilaston välillä kaventuu. Tämä vahvistaa näkemystä, jonka mukaan osa työnvälitystilaston työttömien määrän vähenemisestä selittyisi ainakin osittain työttömien työnhakijoiden haastattelujen myötä tarkentuvalla tilastoinnilla.

Kuvio 20. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä (TEM) ja työvoimatutkimuksen työttömät (Tilastokeskus) kuukausittain ja kausitasoitettuna vuosina 1988–2017



Lähde: TEM, työnvälitystilasto ja Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Enemmistö työttömistä on miehiä, mutta osuus on tasoittunut vähitellen vuoden 2010 jälkeen. Miesten osuus työttömistä vaihtelee merkittävästi eri kuukausina. Viimeisimmän vuoden aikana osuus on vaihdellut 52 ja 57 prosentin välillä.

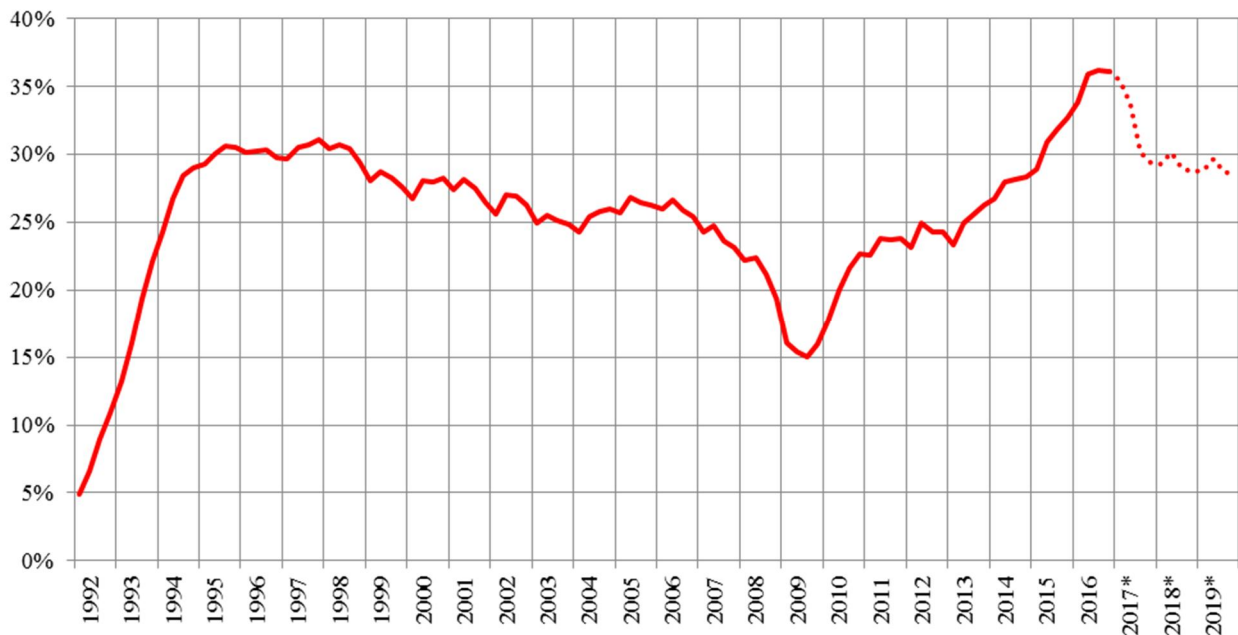
Epävarmuutta työttömien määrän ennusteeseen luovat lukuisat politiikkatekijät. Sote-uudistuksen onnistuminen voi vaikuttaa merkittävästi työllisyyskehitykseen sosiaali- ja terveysalalla. Lisäksi

vuodesta 2018 alkaen työttömyysjaksoihin alkaa vaikuttaa myös työttömyyspäivärahauden enimmäiskeston lyhentäminen. Jälkimmäisellä voi olla vaikutusta myös alkavien pitkäaikaistyöttömyysjaksojen määrään. Työttömien aktiivisen työnhakuvelvollisuuden vahvistaminen voi myös vaikuttaa työttömien määrään pitkällä aikavälillä. Näiden lisäksi lukuisat pienemmät uudistukset voivat aiheuttaa ennakoimattomia muutoksia.

Entistä harvempi työtön jää pitkäaikaistyöttömäksi

Pitkäaikaistyöttömien määrä oli loppukesästä 2016 lähellä kaikkien aikojen ennätystään. Samalla pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä kohosi korkeimmillaan 36 prosenttiin – korkeammalle kuin 1990-luvulla. Nyt osuus on kuitenkin kääntynyt laskuun. Osuuden ennustetaan laskevan nopeasti vuoden loppuun saakka, mutta tasaantuvan sen jälkeen vajaaseen 30 prosenttiin.

Kuvio 21. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista neljännesvuosittain sekä ennuste



Lähde: TEM, työnvälitystilasto ja TEM:n ennustelaskelmat

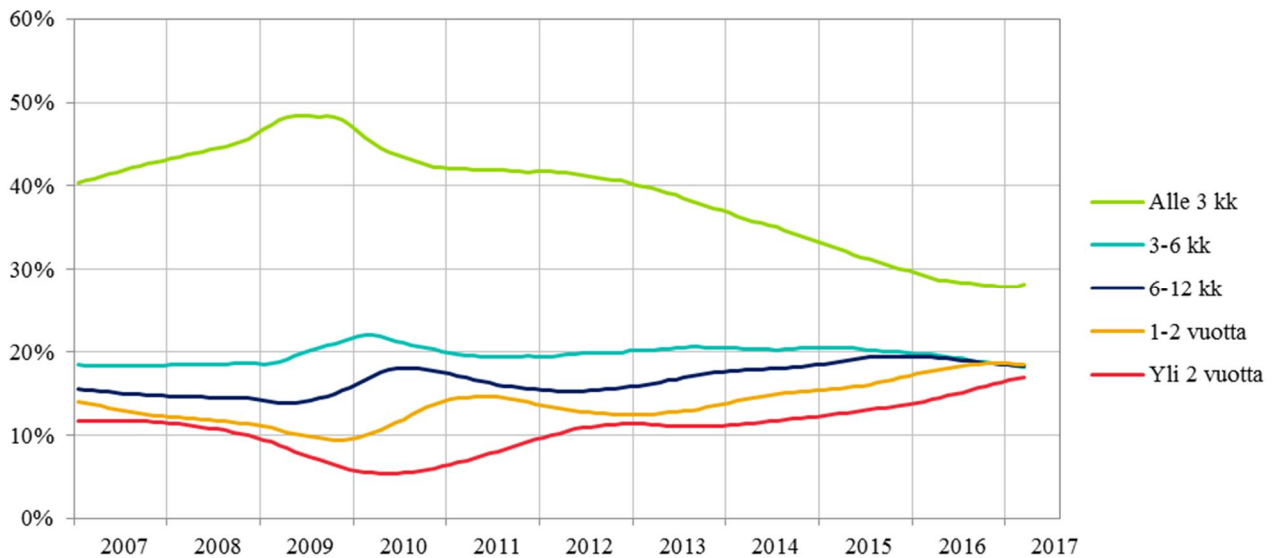
Pitkäaikaistyöttömyyden kausitasoitettu trendi kääntyi nousevasta laskevaksi syksyllä 2016. Olenainen kysymys kuitenkin on, mikä selittää muutoksen pitkäaikaistyöttömyydessä? Kun tarkastellaan pitkäaikaistyöttömyyden rakennetta, havaitaan tässä kaksi rinnakkaista ilmiötä: kaikista vähiten koulutettujen iäkkäiden pitkäaikaistyöttömien eläkkeelle siirtymisen kiihtyminen syyskuussa 2016 ja kolmen kuukauden välein suoritettavien työttömien työnhakijoiden haastattelujen vaikutus helmikuusta 2017 eteenpäin. Valtaosa pitkään pitkäaikaistyöttöminä olleista alemman perusasteen tutkinnon suorittaneista on yli 55-vuotiaita, ja entistä suurempi joukko heistä on siirtymässä eläkkeelle. Työttömien työnhakijoiden haastatteluiden myötä pitkäaikaistyöttömien tilastoista on taas poistettu sellaisia työnhakijoita, jotka eivät täytä pitkäaikaistyöttömän määritelmää. Tämä muutos näkyy kaikissa koulutusasteissa helmikuusta alkaen. Nämä ilmiöt eivät kuitenkaan yksinään saisi pitkäaikaistyöttömien määrää vähenemään, mikäli virta pitkäaikaistyöttömyyteen ei olisi alkanut jo aiemmin supistua. Entistä harvempi työtön jää siis enää pitkäaikaistyöttömäksi.

Loppuvuoden aikana pitkäaikaistyöttömien osuutta kaikista työttömistä laskee myös ikääntyneiden kertaluontoisen eläketuen käyttöönotto kesäkuussa 2017. Pitkäaikaistyöttömien määrä vähenee hy-

vin tasaisesti eri ihmisryhmissä. Miesten ja naisten osuus pitkäaikaistyöttömistä on pysynyt lähes samana: heistä 58 prosenttia on miehiä. Prosentuaalisesti pitkäaikaistyöttömyys vähenee lähes yhtä nopeasti kaikissa eri koulutusasteissa. Alle 25-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien määrä on vähentynyt viime kuukausina nopeammin kuin vanhempien, mutta vastaavasti nuorten osuus myös kasvoi aiemmin nopeammin.

Pitkäaikaistyöttömyyteen johtavan virran tyrehtyminen näkyy myös 3–12 kuukautta kestävien työttömyysjaksojen osuuden supistumisena ja alle kolmen kuukauden työttömyysjaksojen osuuden kasvuna. Kaikista vaikeimmin työllistyvien yli kaksi vuotta työttömänä olleiden osuus työttömistä jatkaa kuitenkin edelleen kasvuaan. Heidän määränsä reagoi tyyppillisesti hitaimmin työllisyyden elpymiseen. Vaikka uudet työttömyysjaksot päättyvät aiempaa nopeammin, kasvaa silti kaikkien työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto edelleen.

Kuvio 22. Eripituiset työttömyysjaksot osuuksina kaikista työttömistä työnhakijoista



Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Pitkäaikaistyöttömyyden vähenemisen ohella myös muiden rakennetyöttömien määrä on käänntynyt laskuun. Rinnasteisten pitkäaikaistyöttömien¹⁰ määrä on ollut laskussa jo yli vuoden, samoin palveluilta työttömiksi jääneiden. Myös palveluilta palveluihin siirtyneiden määrä on käänntynyt laskuun. Edellisvuoteen verrattuna rakennetyöttömyys kokonaisuudessaan käänntyi laskuun marraskuussa 2016. Maaliskuussa 2017 rakennetyöttömiä oli Suomessa yhteensä noin 199 000, joista pitkäaikaistyöttömiä oli 112 000.

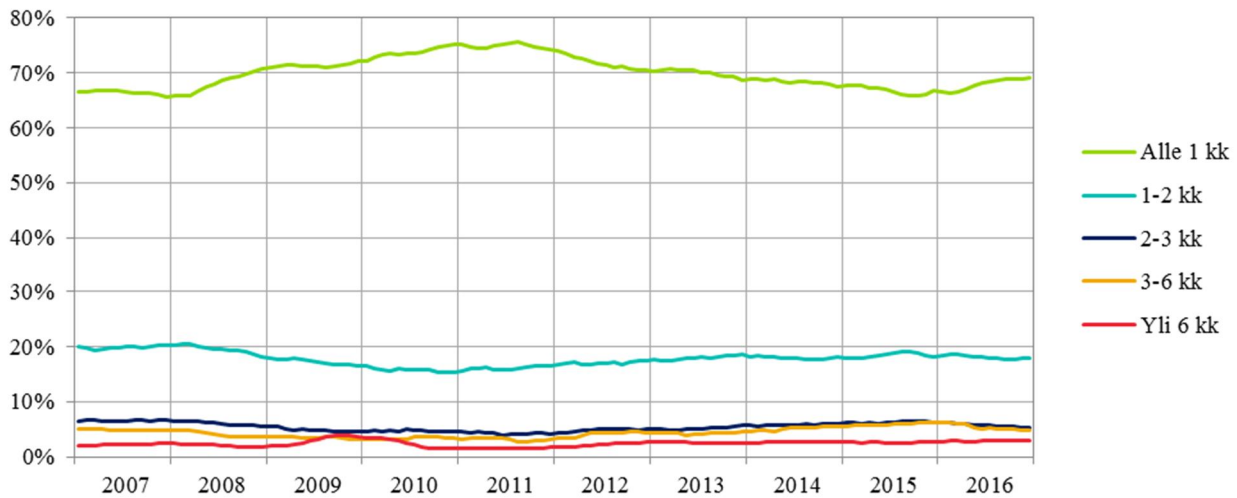
Työmarkkinoiden kohtaanto paranee

Avointen työpaikkojen lukumäärä on jatkanut kasvuaan viime syksystä. Samaan aikaan työpaikkojen avoinna olon kesto on lyhentynyt, mikä viittaa työmarkkinoiden tehostumiseen. Työpaikkojen avoinna olon kesto piteni selvästi vuosien 2012 ja 2016 välillä, mikä viittasi kohtaanto-ongelman

¹⁰ Viimeisen 16 kuukauden aikana vähintään 12 kuukautta työttömänä olleita, jotka eivät kuitenkaan ole pitkäaikaistyöttömiä

pahenemiseen tuona aikavälinä. Nyt työmarkkinoiden kohtaanto näyttää jälleen paranevan ja työpaikat täytetään entistä nopeammin.

Kuvio 23. Avoimna olon kestot osuuksina kaikista avoimista työpaikoista kuukauden lopussa



Lähde: TEM, työnvälitystilasto

Seutukunnittain tarkasteltuna sekä työttömien että pitkäaikaistyöttömien määrä laskee lähes koko maassa. Korkeimmat työttömyysasteet löytyvät Pohjois- ja Keski-Suomesta: Kehys-Kainuu (20,1 %), Saarijärvi-Viitasaari (19,6 %) ja Itä-Lappi (19,6 %) ¹¹. Näillä alueilla työttömyys kuitenkin vähenee muuta maata nopeammin. Pohjois-Karjalan tilanne on erityisen ongelmallinen, sillä Joensuun ja Pielisen Karjalan seutukunnissa työttömyys ei ole vielä kääntynyt selvään laskuun, ja koko maakunnan työttömyysaste on maan korkein (17,3 %). Pielisen Karjalan työttömyysaste on seutukunnista maan viidenneksi korkein (18,5 %) heti Keski-Karjalan jälkeen (18,7 %). Myös Joensuun seudun työttömyysaste on korkea (16,9 %).

Vaikka Keski-Suomen työllisyystilanne on parantunut selvästi, on maakunnalla edelleen suuri ongelma pitkäaikaistyöttömyyden kanssa. Työvoimaan suhteutettuna eniten pitkäaikaistyöttömiä on seutukunnista Jämsässä (7,5 %), Saarijärvi-Viitasaarella (7,4 %) ja Äänekoskella (7,0 %), jotka kaikki sijaitsevat Keski-Suomessa. Pitkäaikaistyöttömiä on paljon myös Joutsan ja Jyväskylän alueilla. Näillä alueilla pitkäaikaistyöttömien määrä kuitenkin laskee muuta maata nopeammin. Yksi selitys Keski-Suomen hyvälle työllisyyskehitykselle voi kuitenkin olla se, että maakunta on edennyt nopeasti määräraikaishaastattelujen toteuttamisen kanssa, kun taas esimerkiksi Pohjois-Karjalassa on edetty selvästi hitaammin.

Siinä missä vielä syksyllä työttömyys kasvoi suurimmissa kaupungeissa, on Helsingin, Turun ja Tampereen seutujen kehitys tällä hetkellä valoisa. Pääkaupunkiseudulla työttömien ja pitkäaikaisyöttömien määrän kehitys on lähellä koko maan keskiarvoa. Kuopion, Oulun ja Vaasan seuduilla työttömien määrä vähenee muuta maata hitaammin.

Yleisen työllisyystilanteen paraneminen näkyy myös työllisyyden ammattialoittaisessa kohtaannossa. Työ- ja elinkeinoministeriön kahdesti vuodessa julkaiseman Ammattibarometrin ylitarjoamattien määrä on kutistunut merkittävästi sitten syksyn 2016. Yleissihteerit ovat tällä hetkellä ainoa ammattiryhmä, jossa ylitarjoamattien määrä on suurta, kun vielä syksyllä vastaavia ammattiryhmiä oli

¹¹ Lähde: Tilastokeskus, AlueOnline

useita. Vastaavasti entistä useammassa ammatissa vallitsee työvoimapula. Uusia työvoimapula-ammatteja ovat psykologit, rakennusinsinöörit, sanomalehdenjakajat, maansiirtokoneiden kuljettajat, lattianpäällystyöntekijät, kotiapulaiset ja siivoojat, kodinhoitajat, ilmastointi- ja jäähdytyslaitteasantajat sekä terveydenhuollon bioanalyytikot.

5. TYÖVOIMATASE: TYÖLLISYYS KASVAA JA TYÖTTÖMYYS ALENEE

Työllisten määrä kasvaa vuonna 2017 noin 15 000 hengellä ja vuonna 2018 lähes saman verran, 12 000 hengellä. Teollisuuden työllisyyden lasku on pysähtynyt ja se jopa kasvaa marginaalisesti (1 000–2 000 hengellä). Rakentamisessa työllisyys kasvaa edelleen, tänä vuonna 6 000 hengellä ja vuonna 2018 hieman vähemmän, noin 3 000 hengellä. Palveluissa työllisten määrä kasvaa melko edelleen hitaasti, 8 000–10 000 hengellä vuodessa.

Työikäisen väestön määrä laskee ikäryhmässä 15–64-vuotiaat, mutta nousee edelleen 15–74-vuotiaiden joukossa. Työvoiman määrää (15–74-vuotiaat) ylläpitää ja kasvattaa ennen kaikkea ikärakenteen muutos ja myöhempi eläköityminen. Vaisun kysynnän vuoksi työvoiman tarjonnan kasvu jää vaimeaksi ja ylläpitää myös piilotyöttömyyttä.

Työttömyysaste laskee tänä vuonna 8,4 prosenttiin ja ensi vuonna 8 prosenttiin. Työttömien määrä laskee vuosittain noin 10 000–11 000 hengellä; vuonna 2018 työttömiä on noin 216 000 henkeä. Työllisyysaste nousee vuoden 2018 loppuun mennessä lähes 70 prosenttiin. Työllisyysastetta nostaa paitsi parantuva työvoiman kysyntä, myös ikärakenteen muutos.

Taulukko 2. Työvoimatase vuosille 2015–2016 sekä ennuste vuosille 2017–2018

| Tase-erä | | | | Ennuste 2017-2018 | | | |
|--------------------------------|--------------|--------------|-------------------|-------------------|--------------|-------------------|-------------------|
| | 2015 | 2016 | Muutos 2015-16 | 2017 | 2018 | Muutos 2016-17 | Muutos 2017-18 |
| Työikäinen väestö 15-74 | 4 102 | 4 109 | 7 | 4 122 | 4 131 | 13 | 9 |
| Työikäinen väestö 15-64 | 3 476 | 3 463 | -13 | 3 452 | 3 444 | -11 | -8 |
| Työvoima | 2 689 | 2 685 | -4 | 2 689 | 2 691 | 4 | 2 |
| Työlliset | 2 437 | 2 448 | 11 | 2 463 | 2 475 | 15 | 12 |
| Alkutuotanto* | 109 | 101 | -8 | 99 | 99 | -2 | 0 |
| Teollisuus** | 352 | 356 | 4 | 358 | 359 | 2 | 1 |
| Rakennustoiminta | 168 | 178 | 10 | 184 | 187 | 6 | 3 |
| Palveluelinkeinot | 1 799 | 1 805 | 6 | 1 815 | 1 823 | 10 | 8 |
| Tuntematon | 9 | 8 | -1 | 7 | 7 | -1 | 0 |
| Työllisyysaste, % | 68,1 | 68,7 | 0,6 | 69,4 | 69,9 | 0,7 | 0,5 |
| Työttömät | 252 | 237 | -15,0 | 226 | 216 | -11 | -10 |
| Työttömyysaste, % | 9,4 | 8,8 | -0,6 | 8,4 | 8,0 | -0,4 | -0,4 |
| Työttömät työnhakijat | 352 | 349 | -3,0 | 314 | 284 | -35 | -30 |

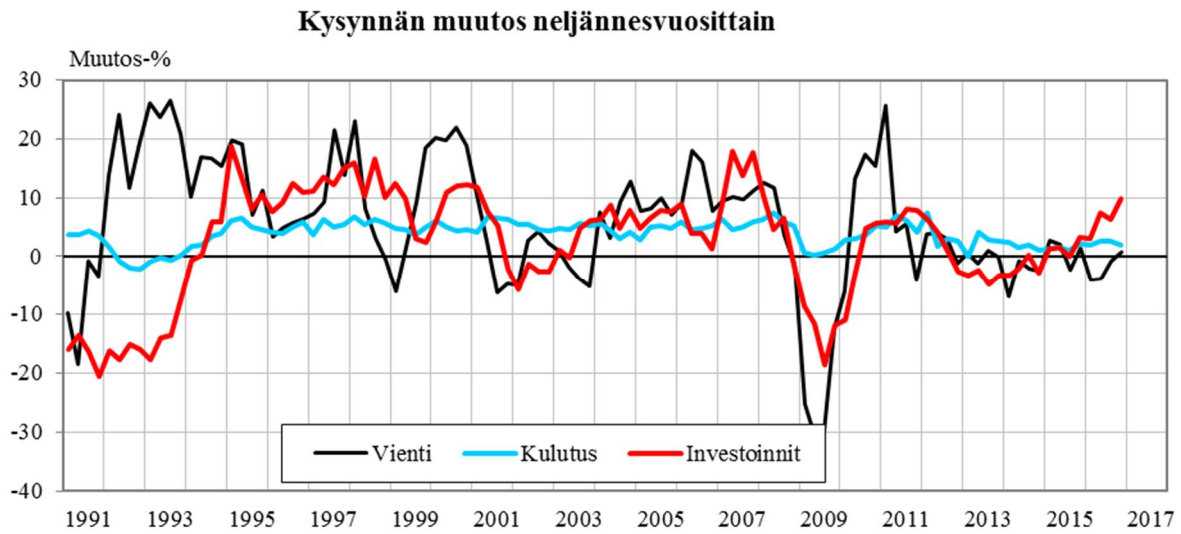
Lähteet: Tilastokeskus, työvoimatutkimus ja TEM työnvälitystilasto

* Ml. kaivostoiminta ja louhinta

** Ml. Sähkö-, kaasu- ja vesihuolto

Työttömien työnhakijoiden määrä laskee selvästi (-35 000) tänä vuonna. Ensi vuonna työttömien työnhakijoiden määrä laskee noin 30 000 hengellä. Hitaan tuotavuuskehityksen aikana työllisyys kasvaa myös maltillisella BKT-kehityksellä. Pitkäaikaistyöttömyys laskee tänä vuonna suhteessa vielä voimakkaammin (-23 000), mutta lasku tasaantuu vuonna 2018 (-16 000). Poliittikatoimista pitkäaikaistyöttömyyttä vähentävät erityisesti työttömien haastattelut kolmen kuukauden välein sekä ikääntyneiden kertaluontoisen eläketuen käyttöönotto. Nuorten työttömien työnhakijoiden määrä laskee tänä vuonna noin kuudella tuhannella ja ensi vuonna neljällä tuhannella.

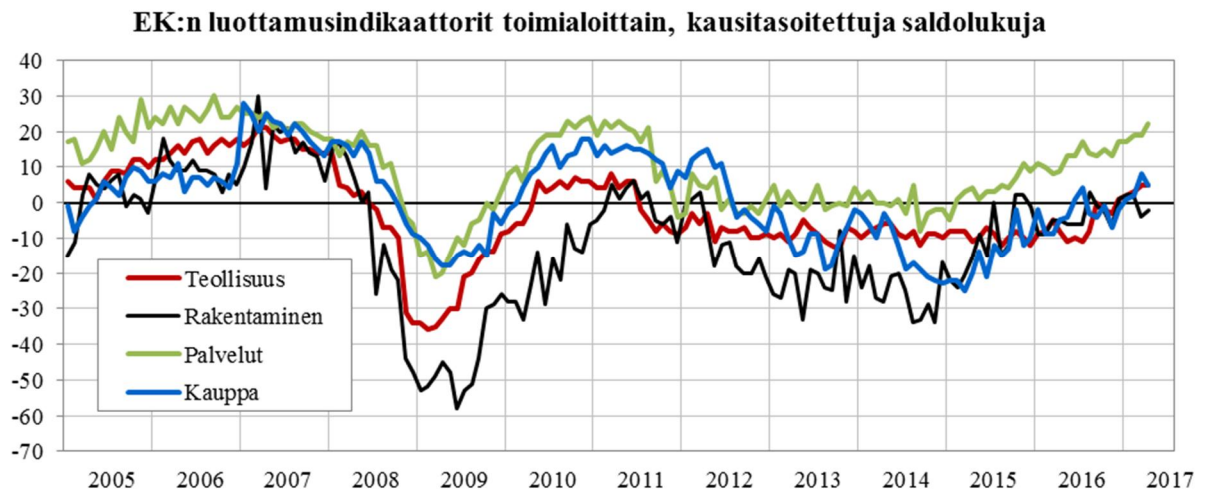
LIITEKUVIOT



Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito

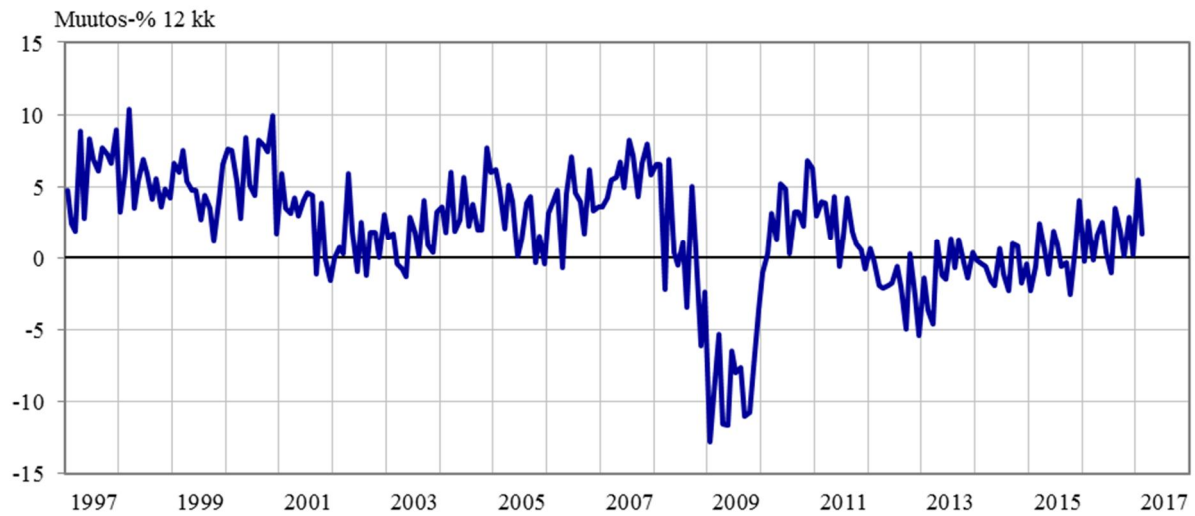


Lähde: Tilastokeskus, Kuluttajabarometri



Lähde: Elinkeinoelämän keskusliitto

Tuotannon suhdannekuvaaja 1997–2017



Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito

Tuotannon suhdannekuvaaja jalostuksessa 2000–2017



Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito

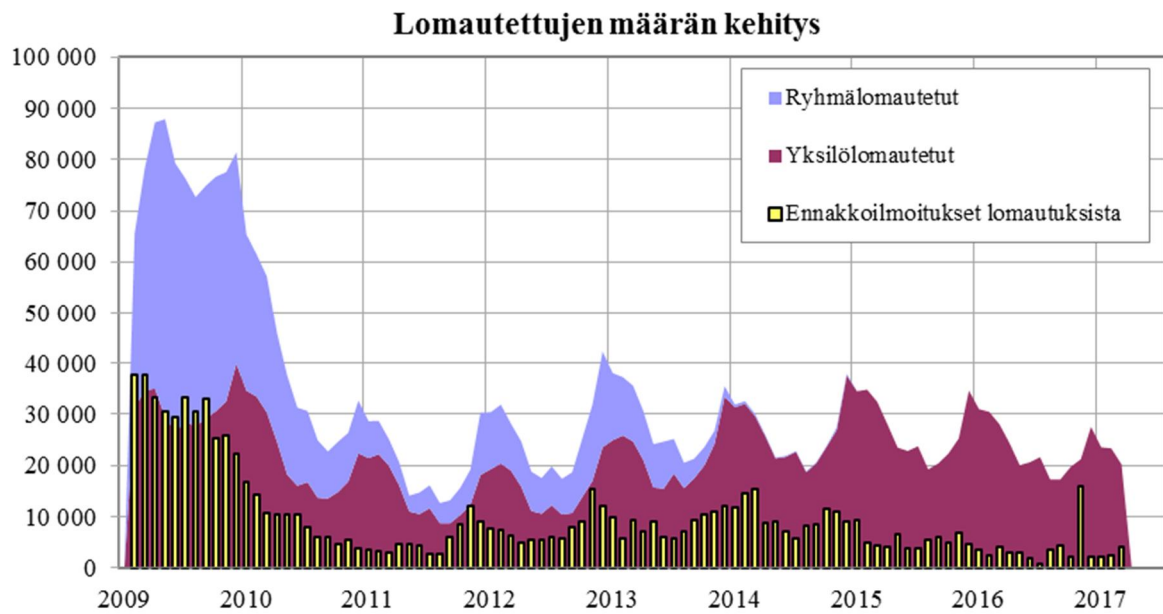
Tuotannon suhdannekuvaaja palveluissa 2000–2017



Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito



Lähde: Tilastokeskus, Rakentaminen



Lähde: TEM, Työnvälitystilasto

LIITETAULUKKO: Työvoiman ulkopuolella olevat pääasiallisen toiminnan (henkilön oma ilmoitus) ja iän mukaan

| | | Työvoimaan kuulumattomat yhteensä, 1000 henkeä | | | | | | | | |
|----------------------------------|-------|--|------|------|------|------|------|-------------|-------------|--------|
| | | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2015 (1-12) | 2016 (1-12) | Erotus |
| Työvoimaan kuulumattomat yht. | 15-74 | 1376 | 1385 | 1411 | 1416 | 1413 | 1424 | 1413 | 1424 | 11 |
| | 15-64 | 902 | 887 | 886 | 874 | 856 | 848 | 856 | 848 | -8 |
| | 15-24 | 337 | 330 | 327 | 322 | 319 | 314 | 319 | 314 | -5 |
| | 25-34 | 110 | 116 | 118 | 123 | 122 | 127 | 122 | 127 | 5 |
| | 35-44 | 67 | 69 | 76 | 76 | 78 | 79 | 78 | 79 | 1 |
| | 45-54 | 82 | 80 | 83 | 81 | 79 | 79 | 79 | 79 | 0 |
| | 55-64 | 306 | 292 | 283 | 272 | 258 | 248 | 258 | 248 | -10 |
| 65-74 | 474 | 497 | 524 | 542 | 557 | 576 | 557 | 576 | 19 | |
| Opiskelija | 15-74 | 337 | 329 | 327 | 324 | 324 | 326 | 324 | 326 | 2 |
| | 15-64 | 337 | 329 | 327 | 324 | 323 | 325 | 323 | 325 | 2 |
| | 15-24 | 281 | 272 | 268 | 261 | 258 | 255 | 258 | 255 | -3 |
| | 25-34 | 36 | 38 | 37 | 40 | 41 | 43 | 41 | 43 | 2 |
| | 35-44 | 12 | 11 | 14 | 15 | 16 | 17 | 16 | 17 | 1 |
| | 45-54 | 7 | 6 | 7 | 8 | 6 | 9 | 6 | 9 | 3 |
| | 55-64 | . | . | 2 | . | . | . | . | . | . |
| 65-74 | . | . | . | . | . | . | . | . | . | |
| Vanhuus- tai työkyvyttömyyseläke | 15-74 | 816 | 820 | 830 | 837 | 837 | 845 | 837 | 845 | 8 |
| | 15-64 | 343 | 324 | 309 | 299 | 284 | 273 | 284 | 273 | -11 |
| | 15-24 | 7 | 6 | 9 | 10 | 9 | 10 | 9 | 10 | 1 |
| | 25-34 | 13 | 14 | 13 | 15 | 16 | 17 | 16 | 17 | 1 |
| | 35-44 | 18 | 20 | 18 | 18 | 17 | 18 | 17 | 18 | 1 |
| | 45-54 | 47 | 44 | 46 | 44 | 41 | 37 | 41 | 37 | -4 |
| | 55-64 | 257 | 240 | 222 | 211 | 200 | 190 | 200 | 190 | -10 |
| 65-74 | 473 | 495 | 521 | 538 | 552 | 573 | 552 | 573 | 21 | |
| Hoitaa lapsia tai omaisia | 15-74 | 82 | 83 | 85 | 81 | 79 | 82 | 79 | 82 | 3 |
| | 15-64 | 81 | 82 | 84 | 79 | 77 | 79 | 77 | 79 | 2 |
| | 15-24 | 10 | 11 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 0 |
| | 25-34 | 45 | 45 | 48 | 44 | 41 | 43 | 41 | 43 | 2 |
| | 35-44 | 21 | 21 | 24 | 22 | 22 | 22 | 22 | 22 | 0 |
| | 45-54 | 3 | 3 | 3 | 3 | 3 | 4 | 3 | 4 | 1 |
| | 55-64 | 2 | 2 | 2 | 2 | 3 | 2 | 3 | 2 | . |
| 65-74 | . | . | . | 2 | 3 | 3 | 3 | 3 | 0 | |
| Varusmies | 15-74 | 21 | 20 | 19 | 20 | 21 | 18 | 21 | 18 | -3 |
| | 15-64 | 21 | 20 | 19 | 20 | 21 | 18 | 21 | 18 | -3 |
| | 15-24 | 20 | 19 | 19 | 19 | 21 | 18 | 21 | 18 | -3 |
| | 25-34 | 0 | 0 | 0 | . | . | . | . | . | . |
| | 35-44 | . | . | . | . | . | . | . | . | . |
| | 45-54 | . | . | . | . | . | . | . | . | . |
| | 55-64 | . | . | . | . | . | . | . | . | . |
| 65-74 | . | . | . | . | . | . | . | . | . | |
| Muu tai eos | 15-74 | 121 | 133 | 148 | 154 | 153 | 153 | 153 | 153 | 0 |
| | 15-64 | 121 | 132 | 147 | 153 | 152 | 153 | 152 | 153 | 1 |
| | 15-24 | 18 | 21 | 22 | 24 | 23 | 22 | 23 | 22 | -1 |
| | 25-34 | 17 | 19 | 19 | 24 | 23 | 25 | 23 | 25 | 2 |
| | 35-44 | 16 | 17 | 20 | 20 | 23 | 22 | 23 | 22 | -1 |
| | 45-54 | 24 | 27 | 27 | 27 | 29 | 29 | 29 | 29 | 0 |
| | 55-64 | 46 | 49 | 57 | 58 | 54 | 54 | 54 | 54 | 0 |
| 65-74 | . | . | . | . | . | . | . | . | . | |

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus

TEM-ANALYYSEJA –VERKKOJULKAISUSARJASSA AIEMMIN ILMESTYNYT

www.tem.fi -> julkaisut -> TEM-analyyseja

Nio Ilkka (1/2008); **Työvoimatoimistojen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi – esimerkkinä rakenteellisen työttömyyden alentaminen**

Torvi Kai (2/2008); **Maahanmuutto vastauksena työvoiman saatavuuteen – loppuraportti**

Nio Ilkka – Torvi Kai – Tuomaala Mika (3/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste**

Nio Ilkka – Sardar Paula (4/2008); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2005 ja 2006**

Tuomaala Mika (5/2008); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2007**

Alatalo Johanna – Tuomaala Mika (6/2008); **Alueelliset rakennemuutokset**

Mella Ilkka (7/2008); **Maakuntien suhdannekehitys**

Nio Ilkka – Torvi Kai – Tuomaala Mika (8/2008); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2008**

Tuomaala Mika – Torvi Kai (9/2008); **Kohti työperusteista maahanmuuttoa: Ulkomailta palkattavan työvoiman tarpeen arviointi**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki (10/2009); **Työttömyysturvan uudistuslinjausten ex ante -vaikutusarviointia**

Nio Ilkka – Torvi Kai – Tuomaala Mika (11/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, kevät 2009**

Heinonen Ville – Kangaspunta Kirsi – Räisänen Heikki – Sardar Paula (12/2009); **Työllisyys ja työttömyys eri koulutustasoilla – tilastollinen tarkastelu**

Tuomaala Mika (13/2009); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2008**

Alatalo Johanna – Torvi Kai (14/2009); **Joustoturva Suomen työmarkkinoilla: indikaattorit ja niiden tulkinta**

Mella, Ilkka (15/2009); **Maakuntien suhdannekehitys 2007–2009**

Alatalo Johanna – Nio Ilkka – Tuomaala Mika (16/2009); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, syksy 2009**

Kaarna Anssi (17/2009); **Väestön hyvinvointi alueilla – tilastollinen katsaus**

Nio Ilkka – Sardar Paula (18/2009); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2006 ja 2007**

Räisänen Heikki – Tuomaala Mika (19/2010); **TE-toimistojen tuottavuus ja työpaikkojen täytön tehokkuus**

Kaarna Anssi – Mella Ilkka (20/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008–2010**

Nio Ilkka – Tuomaala Mika (21/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste**

Tuomaala Mika (22/2010); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2009**

Kaarna Anssi – Mella Ilkka (23/2010); **Maakuntien suhdannekehitys 2008–2010**

Nio Ilkka – Sardar Paula (24/2010); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2008**

Alatalo Johanna – Nio Ilkka – Tuomaala Mika (25/2010); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2010**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki – Tuomaala Mika (26/2010); **Työvoiman rekrytointi taantumassa – julkisen työnvälityksen näkökulma**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki – Tiainen Pekka (27/2010); **Lainsäädännön työllisyysvaikutusten arviointi ja taloudelliset vaikutukset**

Avikainen Ahti – Kerminen Päivi – Korhonen Tiina – Murto Mikko – Peura Jari (28/2010); **Työhönoittamisesta työn tarjoamiseen – työhönoittamisten käyttöä koskeva selvitys ja kehittämisesitykset**

Kaarna Anssi – Mella Ilkka (29/2011); **Maakuntien suhdannekehitys 2009 – 2011**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki – Tuomaala Mika (30/2011); **Työvoimatilanne metsäalan ammattiteissa**

Douglas Inka – Kerminen Päivi – Meling Timo – Peura Jari (31/2011); **Työttömyysturvan menettäminen työvoimapolitiisesta moittittavan menettelyn takia**

Alatalo Johanna – Nio Ilkka – Tuomaala Mika (32/2011); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste**

Tuomaala Mika (33/2011); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2010**

Nio Ilkka – Sardar Paula (34/2011); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2009**

Järvinieni Päivi (35/2011); **Suomen työelämän muutoksia 2000 luvulla – Tutkimuksesta vaikuttavaan kehittämiseen?**

Alatalo Johanna – Nio Ilkka – Tuomaala Mika (36/2011); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2011**

Hytönen Jukka – Mella Ilkka – Pousi Anu (37/2011); **Äkillisen rakennemuutoksen alueet 2007–2011**

Räisänen Heikki (38/2011); **Rekrytoinnin mustan laatikon avaaminen: rekrytoinnin syyt, rekrytointiongelmät ja hakukanavat Suomessa v. 2010**

Mella Ilkka (39/2012); **Maakuntien suhdannekehitys 2010–2012**

Alatalo Johanna – Tuomaala Mika (40/2012); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2012**

Tuomaala Mika (41/2012); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2011**

Sihto Matti – Tuomaala Mika – Sardar Paula (42/2012); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2010**

Koponen Eija-Leena – Laiho Ulla-Maija – Tuomaala Mika (43/2012); **Mistä tekijät sosiaali- ja terveysalalle – työvoimatarpeen ja -tarjonnan kehitys vuoteen 2025**

Alatalo Johanna – Tuomaala, Mika (44/2012); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin ennuste. Syksy 2012**

Sihto Matti – Sardar Paula (45/2012); **Ikääntyneiden työllisyys- ja työttömyyskehitys uuden ikäpolitiikan aikana**

Honkanen Petri – Kangaspunta Seppo – Koponen Eija-Leena – Tukki Jukka – Tuohinen Titta (46/2013); **Ilmiöitä 2013 – Toimintaympäristön muutoksia, joita TEM ei voi väistää**

Räisänen Heikki (47/2013); **Onko yksikään työllisyyskokeilu onnistunut Suomessa?**

Mella Ilkka – Poursu Laura (48/2013); **Maakuntien suhdannekehitys 2011–2013**

Alatalo Johanna – Koponen Eija-Leena – Saijets Heli (49/2013); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin ennuste. Kevät 2013**

Koponen Eija-Leena (50/2013); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2012**

Koponen Eija-Leena – Räisänen Heikki (51/2013); **Minne ja miten uudet työpaikat syntyvät?**

Alatalo Johanna – Räisänen Heikki – Saijets Heli (52/2013); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin ennuste. Syksy 2013**

Sihto Matti – Sardar Paula (53/2013); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2011**

Räisänen Heikki (54/2013); **Työtarjousten vaikutus työpaikkojen täytön ja rekrytoinnin keston julkisessa työnvälityksessä**

Räisänen Heikki – Sardar Paula (55/2014); **Virta-varanto -kaaviot TEM:n työnvälityksen tilastojärjestelmässä – käsitteitä, sovelluksia ja tulkintoja**

Mella Ilkka – Urjankangas Hanna (56/2014); **Maakuntien suhdannekehitys 2012 – 2014**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Räisänen Heikki (57/2014); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2014**

Vuorinen Pentti (58/2014); **Läpidualisoitunut maailma – Virtuaalinen tulevaisuus keskuudesamme – TrendWikiä hyödyntävä raportti**

Räisänen Heikki (59/2014); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2013**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Maunu Tallamaria (60/2014); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, Syksy 2014**

Räisänen Heikki – Järvelä Simo (61/2014); **Työtarjousten käytön lisäys – vuoden 2014 politiikkamuutoksen arviointia**

Sihto Matti – Maunu Tallamaria – Sardar Paula (62/2014); **Työvoimapolitiisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuonna 2012**

Kangaspunta Seppo (63/2015); **Näkökulmia digitaaliseen maailmaan, Trendwikin vuosiraportti 2015**

Alatalo Johanna – Maunu Tallamaria – Räisänen Heikki – Tuomaala Mika (64/2015); **Uusien työpaikkojen synty toimipaikoissa 2011–2014**

Maunu Tallamaria (65/2015); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa 2014**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Maunu Tallamaria (66/2015); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2015**

Maunu Tallamaria – Sardar Paula (67/2015); **Työvoimapolitiikan palveluilta sijoittuminen vuonna 2013**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Maunu Tallamaria (68/2015); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2015**

Räisänen Heikki – Järvinen Päivi – Hjelt Jan (69/2016); **Paikallisen sopimisen laajuus ja ominaispiirteet eräissä Euroopan maissa**

Räisänen Heikki (70/2016); **Saavutettiinkö kylläntymispiste? Työtarjousten lisätyn käytön vaikutus avointen työpaikkojen täyttöön ja rekrytoinnin kestoon vuonna 2015**

Alatalo Johanna Alatalo – Hämäläinen Hanna – Maunu Tallamaria (71/2016); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, kevät 2016**

Maunu Tallamaria – Räisänen Heikki (72/2016); **Minne uudet työpaikat syntyivät vuonna 2015?**

Maunu Tallamaria (73/2016); **Työvoiman hankinta toimipaikoissa vuonna 2015**

Tuomaala Mika (74/2016); **Palveluista sijoittuminen vuosina 2013 ja 2014**

Alatalo Johanna – Hämäläinen Hanna – Mähönen Erno (75/2016); **Työ- ja elinkeinoministeriön lyhyen aikavälin työmarkkinaennuste, syksy 2016**

Alatalo Johanna – Mähönen Erno – Räisänen Heikki (76/2017); **Nuorten ja nuorten aikuisten työelämä ja sen ulkopuolisuus**

Rikama Samuli (77/2017); **Voimakkaasti kasvuhakuiset pk-yritykset**

Repo Joonas (78/2017); **Maakuntien suhdannekatsaus 2017**



Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet